

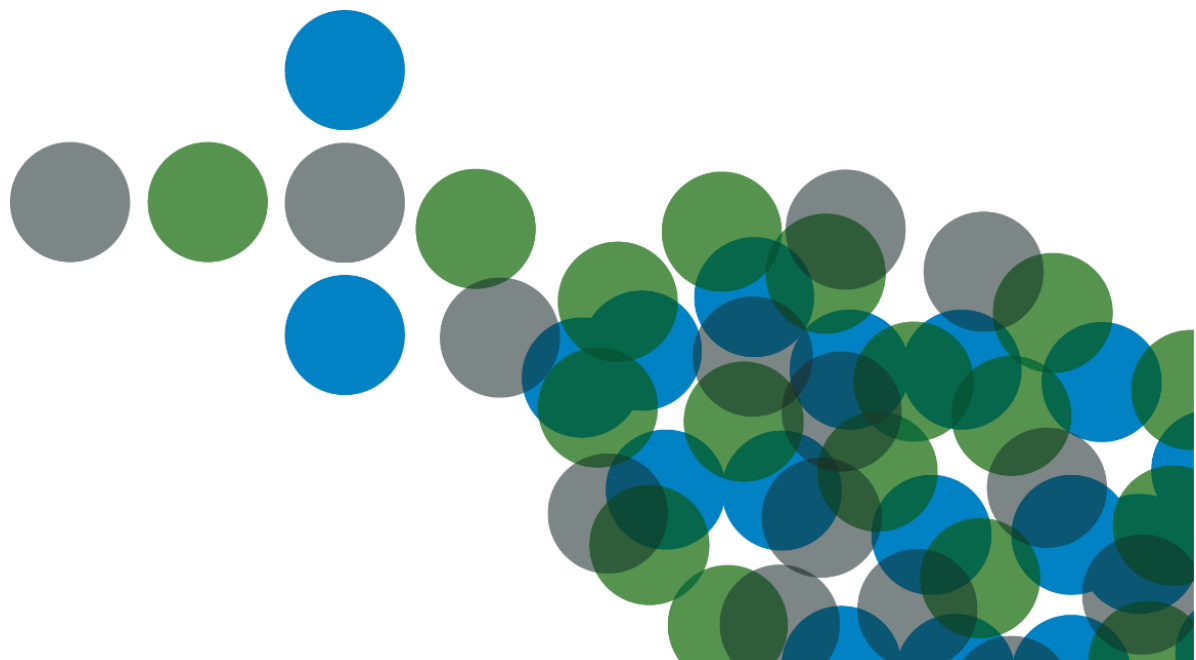
ONDERZOEKT | ADVISEERT | BEWEEGT

Zicht op de ontwikkeling van Wmo-meldingen

Een onderzoek voor de gemeenten Haarlem en Zandvoort

Auteur(s)	Lennart Homan Evelien Rijken Nelleke Dijk
Opdrachtgever	Gemeente Haarlem
Kenmerk	LH/19/0723/wmohaar
Publicatiedatum	22 mei 2019

© Bureau HHM

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
1. Het onderzoek	5
1.1 Aanleiding	5
1.2 Doelstelling.....	5
1.3 Onze aanpak.....	5
2. Zicht op de gemeenten.....	8
2.1 Wmo-meldingen en toegewezen voorzieningen.....	8
2.2 Demografische ontwikkelingen	9
2.3 Regionale ontwikkeling kwetsbare groepen inwoners	9
2.4 Prognose	11
3. Prognose van het aantal meldingen	13
3.1 Ambulante begeleiding.....	13
3.2 Dagbesteding	14
3.3 Beschermd wonen	16
3.4 Huishoudelijke ondersteuning	17
3.5 Woonvoorzieningen.....	18
3.6 Vervoersvoorzieningen	19
3.7 Rolstoelvoorzieningen	20
3.8 Prognose van het aantal meldingen.....	21

4. Beschrijving van de ontwikkelingen.....	23
4.1 Demografische ontwikkelingen.....	26
4.2 Beleidsmatige ontwikkelingen	26
4.3 Aard en omvang van de ondersteuningsvraag.....	28
4.4 Eigen regie/sociaal netwerk.....	29
4.5 Vindbaarheid Wmo	30
4.6 Aard en omvang van ondersteuningsaanbod	31
5. Conclusies	32
5.1 Ontwikkelingen aantal Wmo-meldingen.....	32
5.2 Consequenties voor het aantal Wmo-meldingen.....	35
Bijlage 1. Demografische ontwikkelingen en ontwikkeling groepen kwetsbare inwoners.....	37
Bijlage 2. Geïnterviewde partijen	38
Bijlage 3. Samenvatting uitkomsten dossieranalyse	39
Bijlage 4. Definities doelgroepen WoonzorgWijzer	40
Bijlage 5. Toelichting op de prognose	42
Bijlage 6. Tabellen prognose per Wmo-voorziening	43

Samenvatting

Aanleiding en onderzoeksdoelstelling

In het najaar van 2018 constateerden de gemeenten Haarlem en Zandvoort een te lange wachttijd voor een aanvraag voor ondersteuning in het kader van de Wmo. Een van de oorzaken ligt in de ontwikkeling van de vraag naar Wmo-voorzieningen en de meldingen die hiervoor worden gedaan. Om hier goed op te kunnen anticiperen is er zicht nodig op deze vraagontwikkeling. Bureau HHM heeft in opdracht van de gemeente Haarlem een onderzoek verricht naar:

1. de ontwikkelingen die van invloed zijn op toe- of afname van het aantal meldingen,
2. de manier waarop en mate waarin deze ontwikkelingen zich in Haarlem en Zandvoort (zullen gaan) manifesteren,
3. de mogelijke consequenties van deze ontwikkelingen voor het aantal en type ondersteuningsvragen zodat de gemeenten daar in uitvoering en beleid beter op kunnen anticiperen.

Daarvoor is dataonderzoek verricht, zijn Wmo-dossiers geanalyseerd, hebben er interviews plaatsgevonden met aanbieders van Wmo-voorzieningen en zijn er toetsbijeenkomsten georganiseerd met aanbieders en casemanagers van de gemeente.

Onderzoekresultaten

In het onderzoek hebben we naast de bevolkingsontwikkeling en de trend over de afgelopen jaren gekeken naar andere ontwikkelingen die de vraag naar de Wmo-voorzieningen en dus ook het aantal Wmo-meldingen beïnvloedt. Uit het onderzoek zijn de volgende onderwerpen en bijbehorende ontwikkelingen naar voren gekomen.

Type ontwikkeling	Ontwikkeling
Beleidsmatige ontwikkelingen	Langer / weer zelfstandig thuis
	Extramuralisering
	Ambulantisering beschermd wonen
	Openstelling Wlz voor GGZ-doelgroep
	Doordecentralisatie BW/MO
	Kanteling maatwerkvoorziening naar algemene voorziening
	Vroegsignalering (bijv. via SWT)
Ontwikkelingen met betrekking tot de aard en omvang van de ondersteuningsvraag van cliënten	Invoering abonnementstarief eigen bijdrage
	Moeite accepteren van eigen beperkingen
	Uitstroom Jeugdhulp
	Wachlijsten FACT
	Wachlijsten verpleeghuis
	Multi-problematiek
	Statushouders
Ontwikkelingen met betrekking tot de mate van eigen regie van cliënten en het hebben van een sociaal netwerk	Alleenstaande ouderen
	Minder mantelzorgers/ netwerk bij complexe doelgroepen
Ontwikkeling met betrekking tot de vindbaarheid van Wmo-voorzieningen	Bekendheid van inwoners met Wmo-ondersteuning
	Vergroten bekendheid diversiteit van dagbestedingsvoorzieningen
Ontwikkelingen met betrekking tot de aard en omvang van het zorg- en ondersteuningsaanbod	Diversiteit van aanbod in de wijk/nabijheid
	Toename passend woonaanbod in de wijk

1

2

3

4

5

Deze ontwikkelingen zijn in meer of mindere mate van invloed op een toe- of afname van de vraag naar de verschillende type voorzieningen. Daarvoor geldt dat niet iedere ontwikkeling van invloed is op elke voorziening. In hoofdstuk 4 hebben we een gedetailleerder overzicht opgenomen van het effect per ontwikkeling op de verschillende Wmo-voorzieningen.

Daarnaast maakten we een prognose van het aantal toegekende Wmo-voorzieningen. In hoofdstuk 3 lichten we deze prognose toe. In onderstaande tabel tonen we de prognose zowel in absolute aantallen per voorziening per jaar, als in procentuele groei ten opzichte van 2019.

	2019		2021		2023	
	Haarlem	Zandvoort	Haarlem	Zandvoort	Haarlem	Zandvoort
Ambulante begeleiding	1.447	99	1.823 (+26%)	124 (+25%)	2.022 (+40%)	150 (+52%)
Dagbesteding	394	21	409 (+4%)	19 (-10%)	421 (+7%)	17 (-19%)
Beschermd wonen	501	-	591 (+18%)	-	680 (+36%)	-
Huishoudelijke ondersteuning	1.237	131	1.504 (+22%)	155 (+18%)	1.770 (+43%)	179 (+37%)
Woonvoorzieningen	576	74	647 (+12%)	92 (+24%)	718 (+25%)	98 (+32%)
Vervoersvoorzieningen	1.269	149	1.493 (+18%)	170 (+28%)	1.717 (+35%)	191 (+28%)
Rolstoelvoorzieningen	291	24	325 (+12%)	25 (+4%)	358 (+23%)	26 (+8%)
Totaal	5.715	498	6.792 (+19%)	585 (+17%)	7.686 (+34%)	661 (+33%)

Conclusies

De prognose van het aantal toegekende Wmo-voorzieningen neemt de komende jaren toe. Dit heeft ook consequenties voor het totaal aantal Wmo-meldingen. Voor de Wmo-meldingen maakten we onderstaande prognose, waarbij we rekening hebben gehouden met de ontwikkelingen die de vraag naar de verschillende Wmo-voorzieningen beïnvloedt.

	Haarlem	Zandvoort
2019	4.700 – 5.020	480 – 500
2021	5.500 – 6.450 (+17%; + 28%)	550 – 630 (+15%; + 26%)
2023	6.330 – 7.880 (+35%; + 57%)	610 – 750 (+27%; + 50%)

Tabel o. De ontwikkeling van het aantal Wmo-meldingen.

Voor 2019 schatten we het aantal Wmo-meldingen voor Haarlem in tussen de 4.700 en 5.020 meldingen. Voor Zandvoort komt de schatting uit tussen de 480 en 500 meldingen.

In 2021 komen deze schattingen uit tussen de 5.500 en 6.450 meldingen voor Haarlem en 550 en 630 meldingen voor Zandvoort. Een groei voor Haarlem van tussen de 17% en 28% ten opzichte van 2019, en voor Zandvoort een groei van tussen de 15% en 26%.

In 2023 komt dit uit tussen 6.330 en 7.880 meldingen voor Haarlem en tussen de 610 en 750 meldingen in Zandvoort. Een groei voor Haarlem van tussen de 35% en 57% ten opzichte van 2019, en voor Zandvoort een groei van tussen de 27% en 50%.

1. Het onderzoek

In dit hoofdstuk beschrijven we de aanleiding van het onderzoek, de doelstelling en de gevolgde aanpak.

1.1 Aanleiding

In december 2018 constateerden de gemeenten Haarlem en Zandvoort een te lange wachttijd voor een aanvraag voor ondersteuning in het kader van de Wmo¹ (Haarlem voert de Wmo uit voor de gemeente Zandvoort). De tijd tussen de melding en het afgeven van de beschikking bedroeg toen twee tot zes maanden. Hoewel eerdere oplopende wachttijden altijd weggewerkt konden worden, lukte dat niet in de tweede helft van 2018. De gemeenten wilden deze wachttijd graag weer terug brengen naar de wettelijke termijn en hebben daar maatregelen voor genomen: de inzet van extra medewerkers, procesoptimalisatie en verbetering van de kwaliteit en doorlooptijd. In een proeftuin verkennen de gemeenten met aanbieders hoe de toegang op de lange termijn het beste ingericht kan worden.

Voor de toekomst voorzien de gemeenten een mogelijke stijging van het aantal Wmo-meldingen. Waardoor wachttijden opnieuw kunnen oplopen. Om dit te voorkomen willen de gemeenten zicht op het verwachte aantal Wmo-meldingen in de toekomst, zodat zij hierop kunnen anticiperen.

¹ Het gaat in dit onderzoek om de maatwerkvoorzieningen in perceel 6. Dat betekent dat de ondersteuning aan jongeren van 18-23 jaar die wordt geboden vanuit perceel 5 buiten de scope van het onderzoek valt.

1.2 Doelstelling

De doelstelling van dit onderzoek was om een beeld te schetsen van:

1. de ontwikkelingen die van invloed zijn op toe- of afname van het aantal meldingen,
2. de manier waarop en mate waarin deze ontwikkelingen zich in Haarlem en Zandvoort (zullen gaan) manifesteren,
3. de mogelijke consequenties van deze ontwikkelingen voor het aantal en type ondersteuningsvragen zodat de gemeenten daar in uitvoering en beleid beter op kunnen anticiperen.

1.3 Onze aanpak

We hebben voor dit onderzoek op verschillende manieren gegevens verzameld en geanalyseerd.

Stap 1: dataonderzoek

Om zicht te krijgen op het huidige aantal Wmo-meldingen en de ontwikkelingen die daarop van invloed zijn, hebben we de volgende bronnen gebruikt:

- a) Aantal meldingen per voorziening en het aantal toegekende voorzieningen in Haarlem en Zandvoort in 2016 t/m 2018 (bron: gemeente Haarlem).
- b) Bevolkingsomvang en prognose van bevolkingsgroei op wijkniveau (bron: CBS).
- c) Bevolkingsomvang en prognose van bevolkingsgroei op wijkniveau voor verschillende groepen kwetsbare inwoners (bron: WoonZorgwijzer).

1

2

3

4

5

- d) Ontwikkelingen in het sociaal domein binnen gemeente Haarlem (bron: Transformatieprogramma Sociaal Domein, Agenda 2018 – 2020).
- e) Cliëntervaringsonderzoek Wmo 2018 Haarlem en Zandvoort (Bron: ZorgfocuZ, 2018).

Stap 2: dossieronderzoek

Om zicht te krijgen op de aard van de Wmo-meldingen en de aard van cliënten die een melding doen, hebben we 50 geanonimiseerde Wmo-dossiers opgevraagd. Het betrof meldingen uit Haarlem en Zandvoort uit 2018 waarbij een (of meerdere) voorziening(en) is/zijn toegewezen of afgewezen. We hebben voor de voorzieningen Ambulante begeleiding, Dagbesteding en Beschermd Wonen ieder tien dossiers opgevraagd en voor de overige voorzieningen (Woonvoorzieningen, Huishoudelijke ondersteuning, Vervoersvoorzieningen en Rolstoelvoorzieningen) ieder vijf. We streefden niet naar een representatieve steekproef, maar naar een beeld per voorziening van het type cliënt en problematiek. Dit gebruiken we om te voorspellen welke kwetsbare groepen met name voor welke voorzieningen een melding doen.

Uit elk dossier hebben we vastgelegd:

- a) Leeftijd, geslacht en postcode;
- b) De kern van de melding en de ondersteuningsvraag;
- c) De situatie (kort) per levensdomein: sociale redzaamheid, maatschappelijke participatie, daginvulling, sociaal netwerk, mobiliteit, financiën, lichamelijke gezondheid en geestelijke gezondheid;
- d) Of extern advies is opgevraagd;

- e) Welke voorzieningen zijn toegekend en/of afgewezen.

Stap 3: interviews met aanbieders

We hebben vertegenwoordigers van acht zorgaanbieders (managers, directeur, projectcoördinator of adviseur) en de projectleider van de sociale wijkteams geïnterviewd. Zie bijlage 2 voor de lijst van geïnterviewden.

We vroegen hen naar de ontwikkelingen die het aantal Wmo-meldingen in de toekomst mogelijk gaan beïnvloeden:

1. verschuivingen in de kenmerken van cliënten die Wmo-meldingen doen;
2. ontwikkeling in aantal cliënten dat een melding doet;
3. vindbaarheid van de Wmo-voorzieningen voor inwoners;
4. verschuivingen in de aard van ondersteuningsvragen;
5. ontwikkeling in de mate van eigen regie van de cliënt of het cliëntsysteem, die van invloed is op de behoefte aan ondersteuning;
6. wijzigingen in de omvang van het aanbod (met mogelijk een aanzuigende werking op Wmo-meldingen);
7. verschuivingen in de aard van het aanbod (met mogelijk een aanzuigende werking op Wmo-meldingen).

Ook vroegen we hen om de beleidsontwikkelingen te duiden die van invloed zijn op de Wmo-meldingen.

De hiervoor genoemde ontwikkelingen geven we schematisch weer in figuur 1 (pagina 8).

1

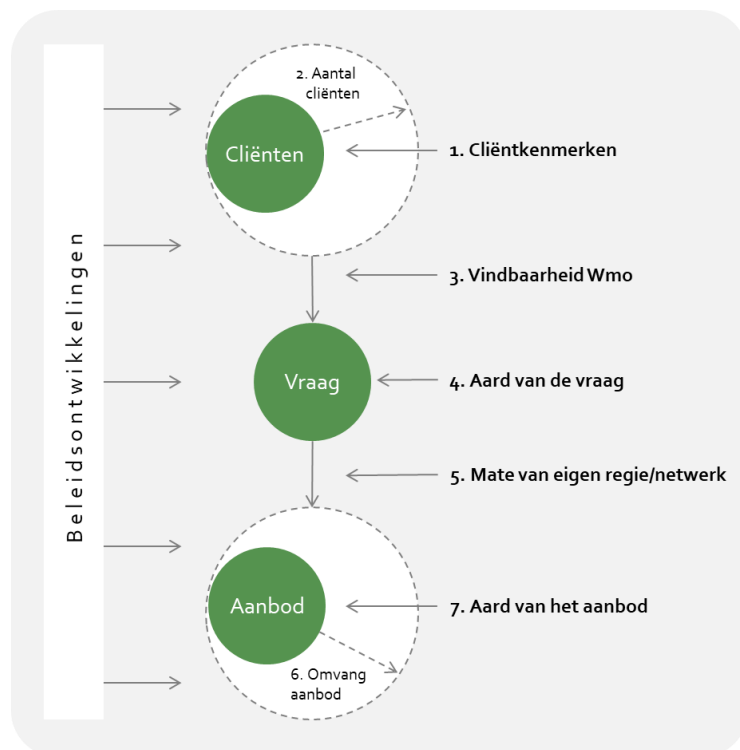
2

3

4

5

Figuur 1. Schematische weergave van de ontwikkelingen die het aantal Wmo-meldingen beïnvloeden

Stap 4: toetsbijeenkomsten

In een bijeenkomst met Wmo-casemanagers toetsten we alle verzamelde gegevens. Vanuit alle aandachtsgebieden waren casemanagers vertegenwoordigd. We vroegen hen te reflecteren op hoe de genoemde ontwikkelingen van invloed kunnen zijn op de Wmo-meldingen.

In een tweede bijeenkomst toetsten we de verzamelde gegevens bij de geïnterviewde aanbieders.

Waar we in de beschrijving van de onderzoeksresultaten verwijzen naar 'geïnterviewden', verwijzen we zowel naar de interviews uit stap 3, als de toetsbijeenkomsten uit stap 4.

Bij aanvang hebben we onze aanpak met de gemeente Haarlem besproken en tussentijds bespraken we op verschillende momenten de voortgang. Voorliggende rapportage is in concept met de gemeente besproken.

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

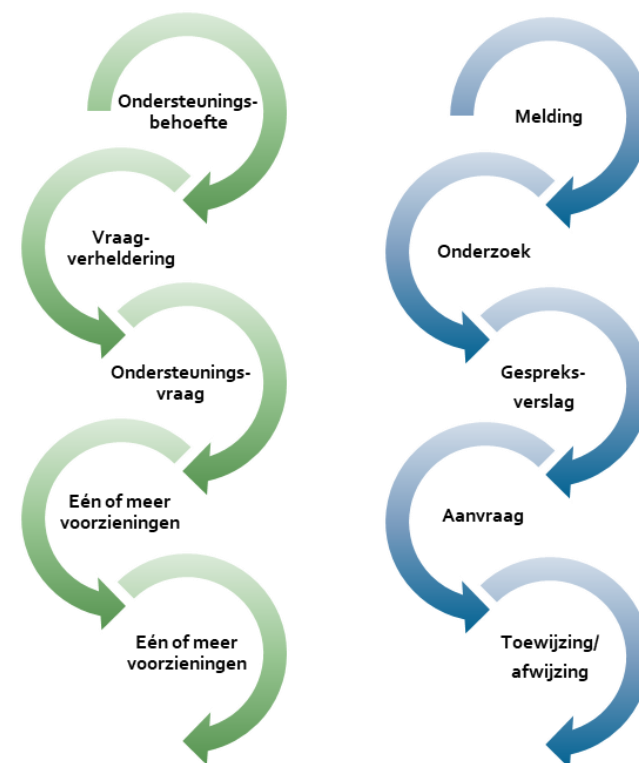
2. Zicht op de gemeenten

In dit hoofdstuk geven we een beschrijving van de kwantitatieve gegevens die in het kader van dit onderzoek relevant zijn en hoe we deze gegevens hebben gebruikt om te komen tot een prognose. Het gaat daarbij om gegevens over Wmo-meldingen voor toegewezen Wmo-voorzieningen, demografie, groepen kwetsbare inwoners en de resultaten van de dossieranalyse.

2.1 Wmo-meldingen en toegewezen voorzieningen

Het onderzoek richt zich op het in kaart brengen van de ontwikkeling van het aantal Wmo-meldingen voor de komende jaren. In onze onderzoeksaanpak kiezen we ervoor om de ontwikkeling van het aantal meldingen af te leiden uit de ontwikkeling van het aantal toegekende voorzieningen uitgesplitst naar type voorziening. Dit doen we omdat we de vraag naar verschillende Wmo-voorzieningen kunnen verbinden aan de demografische ontwikkeling van verschillende groepen kwetsbare inwoners en aan overige (beleidsmatige) ontwikkelingen. Voor het overzicht hebben we in figuur 2 weergegeven hoe de meldingen en toegekende voorzieningen in elkaars verlengde liggen.

De figuur beschrijft dat een cliënt op basis van een ondersteuningsbehoefte een melding doet bij de gemeente. Vervolgens vindt er vraagverheldering plaats middels het uitvoeren van onderzoek door de gemeente.

Figuur 2. Stappen in de toekenning: van ondersteuningsbehoefte en melding naar toekenning (of afwijzing) van voorzieningen. Beide lijnen lopen synchroon waarbij de groene lijn het perspectief van inwoner/cliënt betreft en de blauwe lijn het perspectief van de gemeente.

De uitkomsten van dit onderzoek leiden tot de daadwerkelijke ondersteuningsvraag die wordt vastgelegd in het gespreksverslag. Vervolgens wordt er een aanvraag ingediend voor één of meer voorzieningen, welke vervolgens worden toe- of afgewezen in een beschikking. Een beschikking kan meerdere toegekende voorzieningen bevatten.

1

2

3

4

5

Uitgedrukt in aantallen zag het plaatje er in 2018 als volgt uit:

	Haarlem	Zandvoort
Instroom meldingen	4.280	451
Instroom aanvragen	2.905	302
Aantal beschikkingen	2.964	305
Aantal toegekende voorzieningen	5.161	438

Tabel 1. Aantal meldingen, aanvragen, beschikkingen en voorzieningen over 2018.

2.2 Demografische ontwikkelingen

De demografische ontwikkelingen in Haarlem en Zandvoort vormen een belangrijke basis voor de prognose. Daarbij gaat het om ontwikkelingen met betrekking tot:

- Bevolkingsgroei
- Leeftijdsopbouw

Zowel in Haarlem als in Zandvoort neemt de bevolking in de leeftijdsgroep 18+ de komende jaren toe. Deze ontwikkeling is een voorspellende factor voor de toename van het aantal Wmo-meldingen, gericht op specifieke voorzieningen met name in bepaalde leeftijdsgroepen.

In bijlage 1 hebben we een tweetal figuren opgenomen waarin we de demografische ontwikkeling voor de gemeente Haarlem en Zandvoort hebben weergegeven.

2.3 Regionale ontwikkeling kwetsbare groepen inwoners

We verfijnen de prognose door rekening te houden met de omvang en de ontwikkeling van verschillende groepen thuiswonende kwetsbare inwoners. De kenmerken van deze groepen (naar indeling volgens de WoonZorgwijzer) zijn:

- dementie,
- licht verstandelijke beperking,
- matige of ernstige verstandelijk beperking,
- somatische problematiek,
- zintuiglijke aandoeningen,
- angst- en stemmingsproblematiek,
- psychiatrische problematiek,
- niet-aangeboren hersenletsel.

In bijlage 4 hebben we de gehanteerde definities voor deze groepen opgenomen.

Deze kenmerken voorspellen in grote mate de vraag naar specifieke Wmo-voorzieningen en daarmee ook het aantal meldingen dat hier aan voorafgaat.

In bijlage 1 wordt voor de gemeente Haarlem en Zandvoort weergegeven hoe deze verschillende groepen zich de komende jaren ontwikkelen.

De verschillende groepen kwetsbare inwoners ervaren verschillende beperkingen op verschillende levensdomeinen, zoals:

- sociaal netwerk en huishouden,
- maatschappelijke participatie en daginvulling,
- redzaam in en om het huis en mobiliteit buitenshuis,
- lichamelijke gezondheid,

1

2

3

4

5

- geestelijke gezondheid (incl. cognitief functioneren),
- financiën,
- regie en sociale redzaamheid.

De WoonZorgwijzer geeft per groep kwetsbare inwoners aan of deze groep een beperking ervaart op de hierboven genoemde levensdomeinen².

De gegevens over de verschillende groepen kwetsbare inwoners hebben we gebruikt om een koppeling te maken met de verschillende Wmo-voorzieningen. De aanwezigheid van bepaalde problematiek vanwege een bepaalde aandoening, is namelijk grotendeels bepalend voor het doen van een melding voor een specifieke Wmo-voorziening.

Bijvoorbeeld: je mag verwachten dat iemand met somatische problematiek problemen ervaart op het gebied van mobiliteit. Wat in veel gevallen leidt tot een Wmo-melding voor vervoer.

In tabel 2 is weergegeven op welke wijze deze gegevens gekoppeld zijn en welke groepen kwetsbare inwoners met name een beroep doen op welke voorzieningen. Daarbij moet worden opgemerkt dat het niet zo is dat iedereen die binnen een bepaalde groep kwetsbare inwoners valt gebruik maakt van de daaraan gekoppelde Wmo-voorziening.

² Zie voor een uitgebreidere toelichting en informatie over de beperkingenprofielen binnen de WoonzorgWijzer: <https://infact.eu/woonzorgwijzer/instructies-en-achtergronddocumentatie>

³ We gaan ervan uit dat (alleen) angst- en stemmingsstoornissen geen aanleiding vormen tot beschermd wonen, maar psychiatrische problemen wel de kans op beschermd wonen vergroten. Ook gaan we ervan uit dat mensen met Lvb mogelijk ondersteuning vragen in de vorm van beschermd wonen, maar mensen met een verstandelijke

Groepen kwetsbare inwoners	Ambulante begeleiding	Dagbesteding	Beschermd wonen ³	Huishoudelijke ondersteuning	Woonvoorzieningen	Vervoersvoorzieningen	Rolstoelvoorzieningen
angst en stemmingsstoornissen							
dementie							
lvb							
nah							
psychiatrische problemen							
somatische problematiek							
verstandelijk gehandicapt							
zintuigelijk gehandicapt							

Tabel 2. Gebruik van Wmo-voorzieningen door verschillende kwetsbare doelgroepen

beperking en een behoefte aan beschermd wonen vanuit de Wlz worden ondersteund en dus niet vanuit de Wmo.

De uitkomsten van de dossieranalyse hebben we tot slot gebruikt om de koppeling tussen de groepen kwetsbare inwoners en op welke Wmo-voorzieningen zij een beroep doen te toetsen.

De dossieranalyse geeft immers verdiepend en gedetailleerd zicht op de aard van de ondersteuningsvraag van de huidige cliënten. Om wat voor mensen gaat het? Vanwege welke beperkingen doen zij een beroep op desbetreffende voorziening? Een samenvatting van de uitkomsten van de dossieranalyse hebben we opgenomen in bijlage 3.

2.4 Prognose

In deze paragraaf geven we een korte toelichting op de wijze waarop de prognose voor het aantal toegekende voorzieningen is uitgevoerd.

Demografische ontwikkelingen voorspellen de ontwikkeling van verschillende groepen kwetsbare inwoners en deze zijn een belangrijke voorspeller voor het beroep dat op specifieke Wmo-voorzieningen zal worden gedaan.

Op de prognose zijn naast demografische ontwikkelingen en de ontwikkeling van specifieke groepen thuiswonende kwetsbare inwoners ook andere ontwikkelingen van toepassing. Deze zijn weergegeven in figuur 1 (pagina 8). In hoofdstuk 4 geven we een kwalitatieve weergave van deze trends en ontwikkelingen. We beschrijven in welke richting ze het aantal Wmo-meldingen mogelijk gaan beïnvloeden en welk type voorziening ze met name beïnvloeden.

⁴ In de periode eind 2017 / half 2018 is de dagbesteding in Haarlem en Zandvoort gekanteld. De gekantelde voorzieningen worden niet meer in de cijfers meegeteld.

Tot slot kijken we bij het uitvoeren van de prognose naar de trendontwikkeling van de afgelopen jaren (2015 t/m 2018). Hoe hebben de Wmo-meldingen en toegekende voorzieningen zich ontwikkeld en als deze trend zich doorzet, wat betekent dit dan voor de komende jaren?

Hiervoor hebben we ons gebaseerd op onderstaande cijfers van Haarlem en Zandvoort.

Haarlem	2015	2016	2017	2018
Ambulante begeleiding	218	487	795	1.291
Dagbesteding ⁴	310	503	293	397
Beschermd wonen	190	314	342	460
Huishoudelijk ondersteuning	421	590	906	1.100
Woonvoorzieningen	381	421	548	526
Vervoersvoorzieningen	577	809	1.129	1.116
Rolstoelvoorzieningen	194	228	258	271
Eindtotaal	2.293	3.362	4.284	5.170

Tabel 3. Ontwikkeling van het aantal toegekende voorzieningen de afgelopen jaren voor Haarlem.

De tabel laat een toename zien van het aantal toegekende voorzieningen in Haarlem. Als we de groei van het totaal aantal toegekende voorzieningen per jaar vergelijken met het voorgaande jaar

dan zien we dat de groei per jaar aan het afnemen is. (2015 → 2016 = 47% groei; 2016 → 2017 = 27% groei; 2017 → 2018 = 21% groei).

Zandvoort	2015	2016	2017	2018
Ambulante begeleiding	10	38	54	87
Dagbesteding ⁵	25	42	37	18
Beschermd wonen	0	0	0	0
Huishoudelijk ondersteuning	58	64	113	119
Woonvoorzieningen	29	52	65	64
Vervoersvoorzieningen	79	103	147	131
Rolstoelvoorzieningen	13	37	30	19
Eindtotaal	215	336	447	440

Tabel 4. Ontwikkeling van het aantal toegekende voorzieningen de afgelopen jaren voor Zandvoort.

Voor Zandvoort ziet de ontwikkeling van het aantal toegekende voorzieningen er als volgt uit. (2015 → 2016 = 56% groei; 2016 → 2017 = 33% groei; 2017 → 2018 = 2% afname).

Per voorziening presenteren we in hoofdstuk 3 de resultaten van twee methodes om tot een prognose te komen:

- op basis van de ontwikkeling van kwetsbare inwoners;
- op basis van de trend van de afgelopen jaren.

⁵ In de periode eind 2017 / half 2018 is de dagbesteding in Haarlem en Zandvoort gekanteld. De gekantelde voorzieningen worden niet meer in de cijfers meegeteld.

Bij de prognoses houden we rekening met een onzekerheidsmarge die oploopt naarmate de jaren verstrijken. Deze marge geven we weer als de negatieve en positieve bandbreedte van de prognose.

Een vergelijkbare prognose voeren we ook uit voor het aantal Wmo-meldingen. Voor de trendanalyse van het aantal Wmo-meldingen maken we gebruik van de cijfers uit tabel 5.

Ontwikkeling Wmo-meldingen	*2016	2017	2018
Haarlem	2.846	3.620	4.280
Zandvoort	326	362	451
Eindtotaal	3.172	3.982	4.731

Tabel 5. Ontwikkeling van het aantal Wmo-meldingen de afgelopen jaren voor Haarlem en Zandvoort.

*Voor 2016 waren alleen cijfers over het tweede half jaar van 2016 beschikbaar, deze hebben we geëxtrapoleerd naar een heel jaar).

In bijlage 5 hebben we een nadere toelichting opgenomen hoe de prognose is uitgevoerd en hoe we demografische ontwikkelingen en de trendontwikkelingen van de afgelopen jaren hebben gebruikt.

3. Prognose van het aantal meldingen

In dit hoofdstuk geven we per Wmo-voorziening een prognose van het aantal toegekende voorzieningen en voeren we een prognose uit van het aantal Wmo-meldingen.

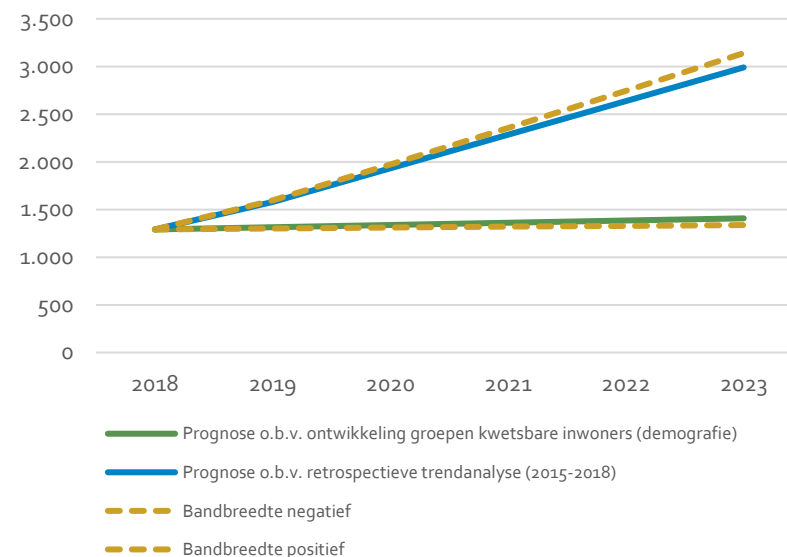
Per voorziening geven we een beschrijving (bron: Uitvoeringsregels maatwerkvoorzieningen Wet maatschappelijke ondersteuning gemeente Haarlem 2018) en vervolgens schetsen we de prognose van het aantal inwoners dat deze voorziening krijgt toegekend. Daarbij tonen we zowel de prognose op basis van de ontwikkeling van groepen kwetsbare inwoners in de bevolking (bevolkingsontwikkelingen) en op basis van een retrospectieve trendanalyse over de periode 2015 t/m 2018. In de afsluitende paragraaf vertalen we de prognoses van het aantal toegekende voorzieningen per type voorziening naar een prognose van het totaal aantal meldingen (zie voor een nadere toelichting hoe meldingen en toekenningen zich tot elkaar verhouden figuur 2, pagina 9).

3.1 Ambulante begeleiding

3.1.1. Beschrijving van de voorziening

Ambulante begeleiding is gericht op het stimuleren en/of behouden van de huidige situatie van zelfredzaamheid en participatie en het voorkomen van achteruitgang daarin, door vaardigheden te oefenen, te ondersteunen of handelingen over te nemen. Doel is waar mogelijk activering en waar nodig stabilisatie. Er zijn drie mogelijke ondersteuningsvormen: lichte, middelzware en zware ondersteuning.

3.1.2 Prognose

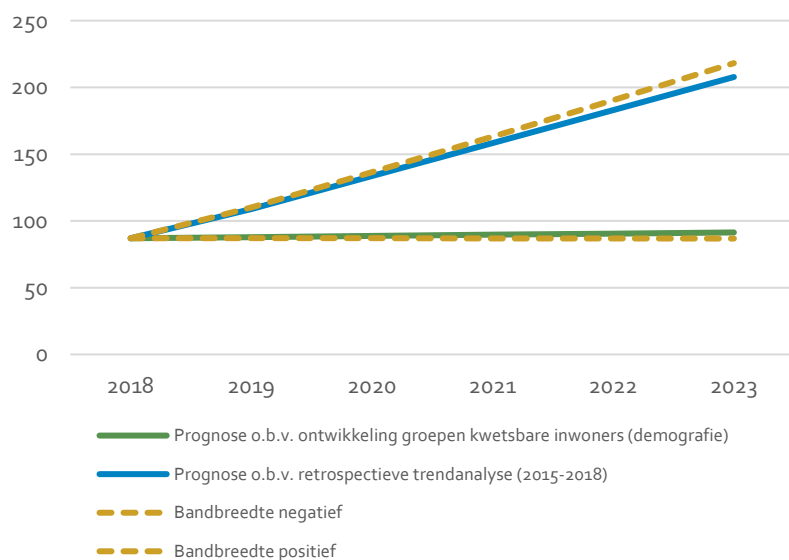
Figuur 3a. Prognose aantal toegekende voorzieningen ambulante begeleiding voor de komende jaren voor Haarlem.

De figuur laat een groot verschil zien tussen beide prognoses. Als de trend van de afgelopen jaren zich doorzet zal het aantal meldingen voor ambulante begeleiding fors toenemen. Deze groei valt slechts deels te verklaren door bevolkingsontwikkelingen.

Een mogelijke verklaring zit in het feit dat ambulante begeleiding door veel ontwikkelingen wordt beïnvloed. Deze ontwikkelingen worden nader toegelicht in hoofdstuk 4. Ontwikkelingen die, als ze zich de komende jaren ontwikkelen zoals de afgelopen jaren het geval was, leiden tot een forse toename van het de vraag naar ambulante begeleiding. Ook geldt dat ambulante begeleiding een voorziening is

die door veel groepen kwetsbare inwoners wordt benut. Dit maakt dat nagenoeg alle ontwikkelingen, zoals beschreven in hoofdstuk 4, van invloed zijn op het aantal Wmo-meldingen voor ambulante begeleiding.

Voor Zandvoort ziet de prognose er als volgt uit:

Figuur 3b. Prognose aantal toegekende voorzieningen ambulante begeleiding voor de komende jaren voor Zandvoort.

Voor Zandvoort kent de prognose een vergelijkbare ontwikkeling als in Haarlem.

3.2 Dagbesteding

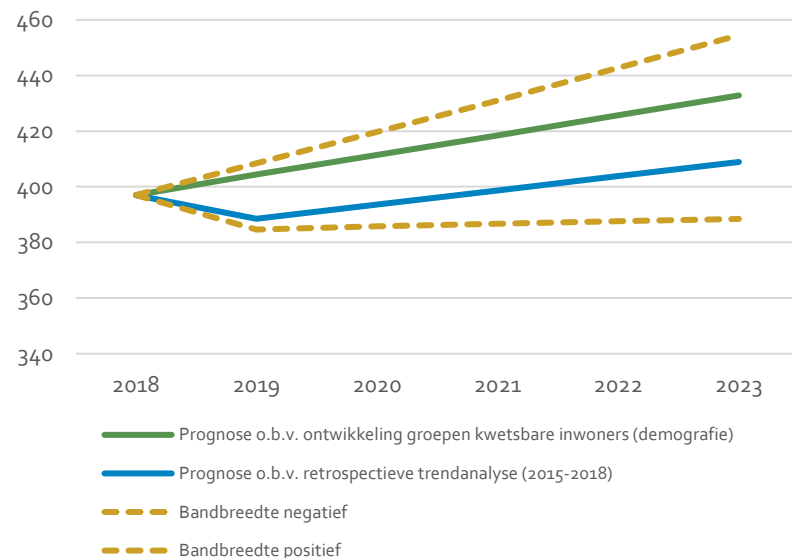
3.2.1. Beschrijving van de voorziening

De maatwerkvoorziening dagbesteding biedt opvang met een programma voor structurering, (intensief) toezicht en begeleiding. Er worden activiteiten geboden van diverse aard, o.a. recreatief, creatief, sport, arbeidsmatig en educatief. Er is sprake van (ernstige) problematiek waardoor op elkaar afgestemde ondersteuning noodzakelijk is. Deze zorgvraag is leidend voor de begeleiding. Er is (in meer of minder beperkte mate) sprake van overname van regie. Doel is het voorkomen of vertragen van verergering van problematiek en eventueel (ook) het ontlasten van een mantelzorger. Zonder deelname aan deze intensieve dagopvang, verergert hoogstwaarschijnlijk de problematiek en is zorg via de Zvw (Zorgverzekeringswet) of Wlz (de Wet langdurige zorg) noodzakelijk.

In Haarlem zijn in de sociale basis veel ondersteuningsmogelijkheden aanwezig. Op dit moment zijn er op gebied van dagbesteding onder meer de volgende algemene voorzieningen:

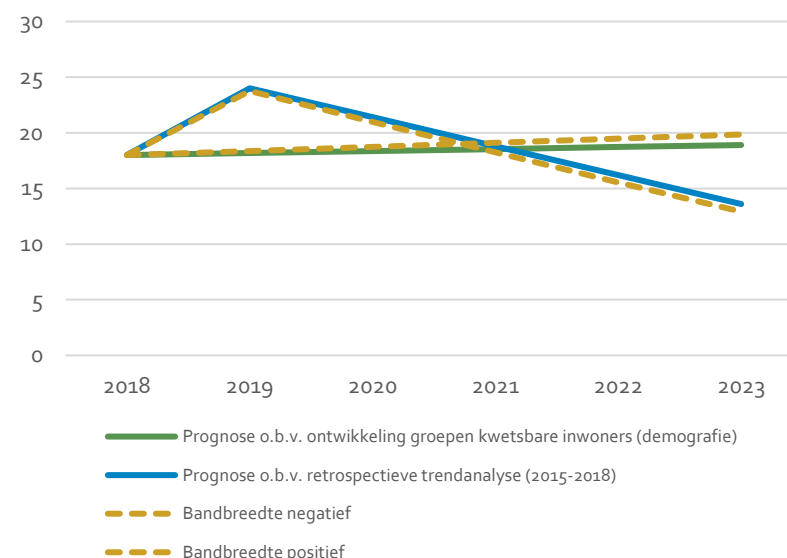
- (re)creatieve dagbesteding,
- arbeidsmatige dagbesteding.

3.2.2 Prognose

Figuur 4a. Prognose aantal toegekende voorzieningen dagbesteding voor de komende jaren voor Haarlem.

Voor Zandvoort ziet de prognose er als volgt uit:

Figuur 4b. Prognose aantal toegekende voorzieningen dagbesteding voor de komende jaren voor Zandvoort.

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

De figuur laat zien dat beide prognoses niet ver uiteen lopen. Wat opvalt is dat de prognose op basis van de trendanalyse lager uitvalt dan de prognose op basis van de bevolkingsontwikkeling. De trendanalyse houdt rekening met de afname van het aantal toegekende maatwerkvoorzieningen voor dagbesteding in de afgelopen jaren. Dit is een gevolg van de kanteling die is doorgevoerd, waardoor veel dagbesteding is omgezet in een algemene voorziening.

Desalniettemin wordt er de komende jaren een toename verwacht van het aantal meldingen voor de maatwerkvoorziening voor dagbesteding.

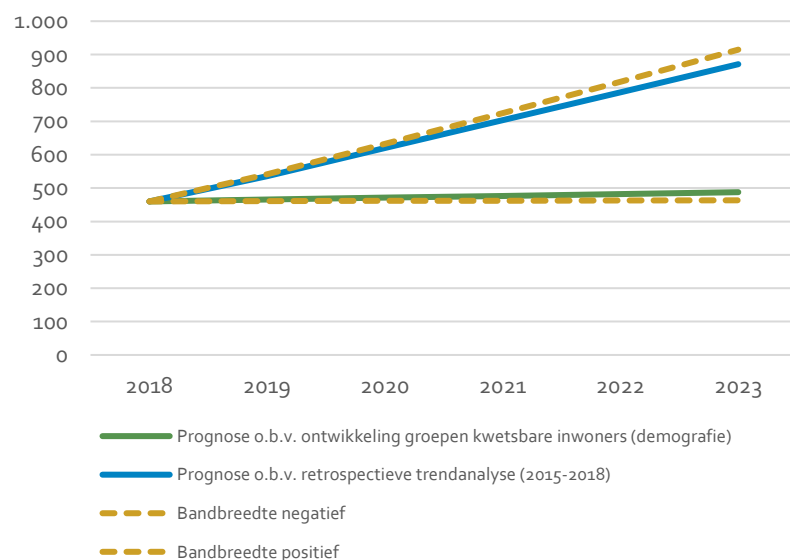
De prognose voor Zandvoort kent een ander patroon dan voor Haarlem het geval is. De prognose op basis van de trendanalyse ligt tot 2021 nog boven de prognose op basis van de bevolkingsontwikkeling. Daarna ligt deze prognose eronder. Een verklaring ligt in de ontwikkeling van het aantal toegekende voorzieningen dagbesteding voor Zandvoort (zie tabel. 4) waar we zien dat in de periode 2016 t/m 2018 er elk jaar een afname heeft plaatsgevonden ten opzichte van het voorgaande jaar. In Haarlem zien we dat in 2018 het aantal toegekende voorzieningen dagbesteding gestegen is ten opzichte van 2017. Dit verklaart de verschillende prognoses op basis van de trendanalyse.

3.3 Beschermd wonen

3.3.1. Beschrijving van de voorziening

De ondersteuning bij beschut of beschermd wonen (hierna te noemen beschermd wonen) is gericht op (intensieve) begeleiding op meerdere resultaatgebieden en de mogelijkheid tot 24-uurszorg in de nabijheid en (nachtelijk) toezicht. De ondersteuning voor deze cliënten wordt geleverd in de vorm van een hersteltraject op maat. Binnen de maatwerkvoorziening krijgt een cliënt een arrangement. Een arrangement bestaat uit ondersteuning op meerdere van in totaal negen resultaatgebieden (uit: Handboek beschut en beschermd wonen, gemeente Haarlem, versie 14-11-2018).

3.3.2 Prognose

Figuur 5a. Prognose aantal toegekende voorzieningen beschermd wonen voor de komende jaren voor Haarlem.

De figuur laat zien dat de verwachte ontwikkeling op basis van de trend aanzienlijk hoger ligt dan de ontwikkeling op basis van de bevolkingsontwikkeling. De vraag is in hoeverre de trend van de afgelopen jaren zich de komende jaren door zal zetten en wat het effect is op de vraag naar beschermd wonen. In hoofdstuk 4 gaan we dieper in op de ontwikkelingen die het aantal meldingen voor beschermd wonen de komende jaren beïnvloeden.

Voor Zandvoort is er geen prognose gemaakt omdat er op basis van de beschikbare data en de wijze waarop deze data wordt geregistreerd geen voorzieningen beschermd wonen zijn toegekend.

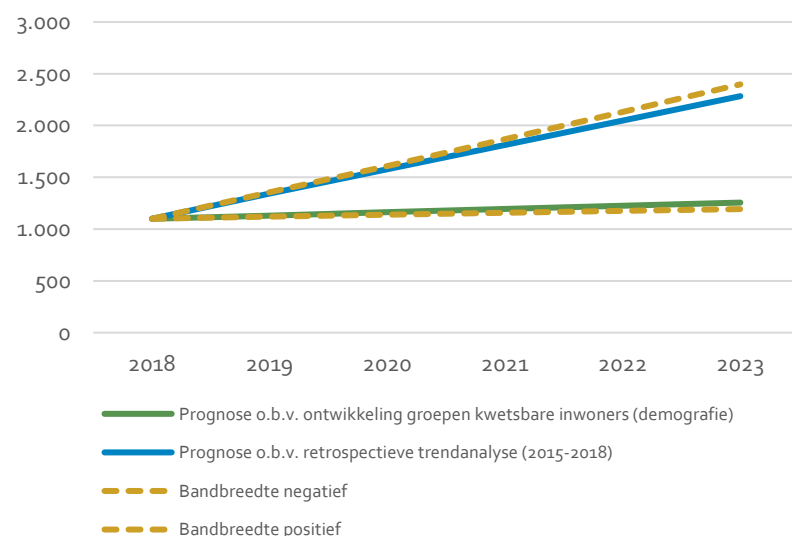
Dit betekent dan ook niet dat er geen inwoners van Zandvoort zijn die gebruik maken van beschermd wonen. Vanuit de beschikbare data is het alleen niet mogelijk een aparte prognose te maken.

3.4 Huishoudelijke ondersteuning

3.4.1. Beschrijving van de voorziening

De cliënt heeft moeite met bepaalde taken in het huishouden zoals wassen, stofzuigen of het schoonhouden van de wc en badkamer. De cliënt kan in aanmerking komen voor huishoudelijke ondersteuning als hij of zij geen hulp of ondersteuning kan vinden binnen de eigen familie- of kennissenkring, via BUUV of vrijwilligersorganisaties. Bij huishoudelijke ondersteuning kan gedacht worden aan opruimen, schoonmaken, bedden opmaken en het klaarmaken van de maaltijd.

3.4.2 Prognose aantal toegekende voorzieningen

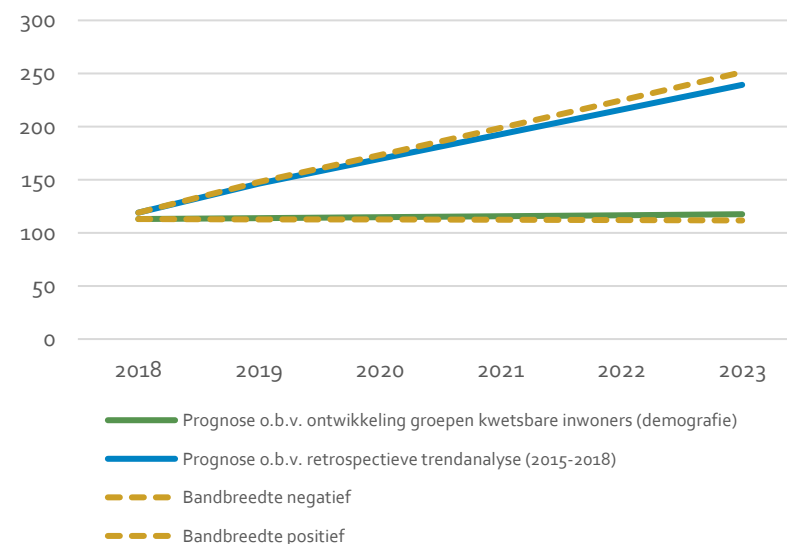

Figuur 6a. Prognose aantal toegekende voorzieningen huishoudelijke ondersteuning voor de komende jaren voor Haarlem.

Voor huishoudelijke ondersteuning geldt in grote mate dezelfde redenatie die ook voor ambulante begeleiding geldt. De ontwikkeling

van de trendlijn wijkt fors af van de prognose op basis van de bevolkingsontwikkeling doordat er andere ontwikkelingen plaatsvinden (zie hoofdstuk 4) die het beroep op huishoudelijke ondersteuning sterk beïnvloeden. Ontwikkelingen waaronder het langer thuis wonen en de toename van de groep alleenstaande ouderen hebben de afgelopen jaren al effect gehad op het beroep op de huishoudelijke ondersteuning (zie de tabellen in paragraaf 2.4).

Voor Zandvoort ziet de prognose er als volgt uit:

Figuur 6b. Prognose aantal toegekende voorzieningen huishoudelijke ondersteuning voor de komende jaren voor Zandvoort.

Voor Zandvoort kent de prognose een vergelijkbare ontwikkeling als in Haarlem.

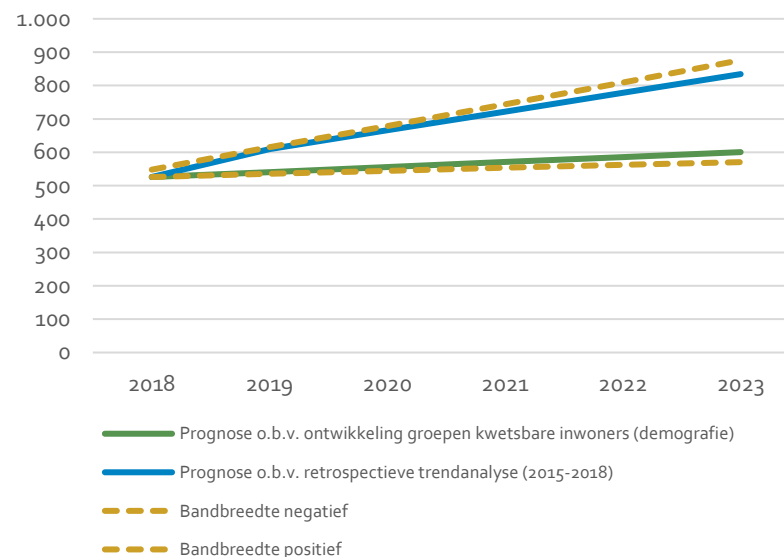
3.5 Woonvoorzieningen

3.5.1. Beschrijving van de voorziening

Bij woonvoorzieningen gaat het om twee soorten voorzieningen: het verhuizen naar een andere, beter passende woning of, indien niet verhuisd kan worden en/of de kosten van noodzakelijke aanpassingen onder het bedrag van € 10.000,- blijven, het aanpassen van de huidige woning.

- Losse woonvoorzieningen: onder meer douche- en toiletstoelen, drempelhulpen en tilliften.
- Woningaanpassing: onder meer beugels, trapliften, het verwijderen van drempels en badkamer aanpassingen.
- Verhuisvoorziening: Indien de geraamde kosten van de woningaanpassing hoger dan €10.000,- zijn en er geen redenen zijn die zich verzetten tegen een verhuizing, geeft het college uitvoering aan de maatwerkvoorziening wonen door een verhuizing te faciliteren.

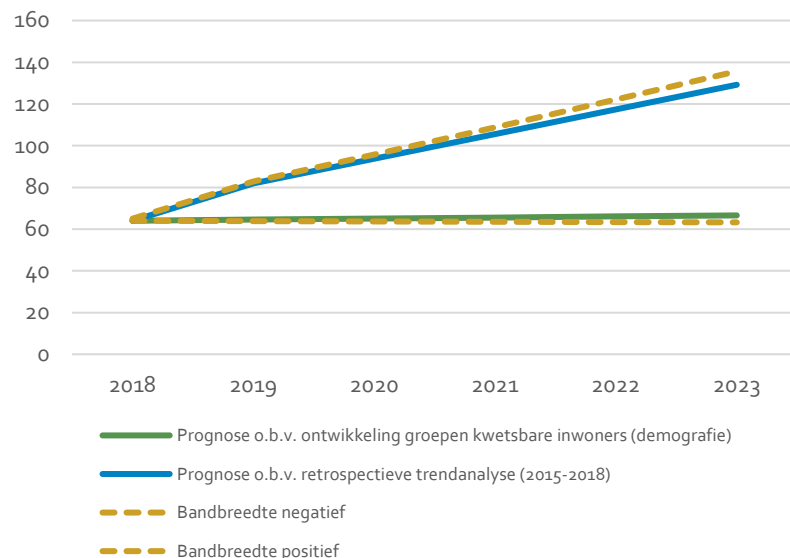
3.5.2 Prognose aantal toegekende voorzieningen

Figuur 7a. Prognose aantal toegekende woonvoorzieningen voor de komende jaren voor Haarlem.

De prognose op basis van de trendanalyse leidt tot een grotere groei van het aantal toegekende voorzieningen dan de bevolkingsontwikkeling. Het verschil tussen beide prognoses is minder groot dan bijvoorbeeld bij de voorziening ambulante begeleiding. Dit komt mogelijk doordat er minder overige ontwikkelingen zijn die de vraag naar woonvoorzieningen beïnvloeden. Hier gaan we in hoofdstuk 4 verder op in.

Voor Zandvoort ziet de prognose er als volgt uit:

Figuur 7b. Prognose aantal toegekende voorzieningen woonvoorzieningen voor de komende jaren voor Zandvoort.

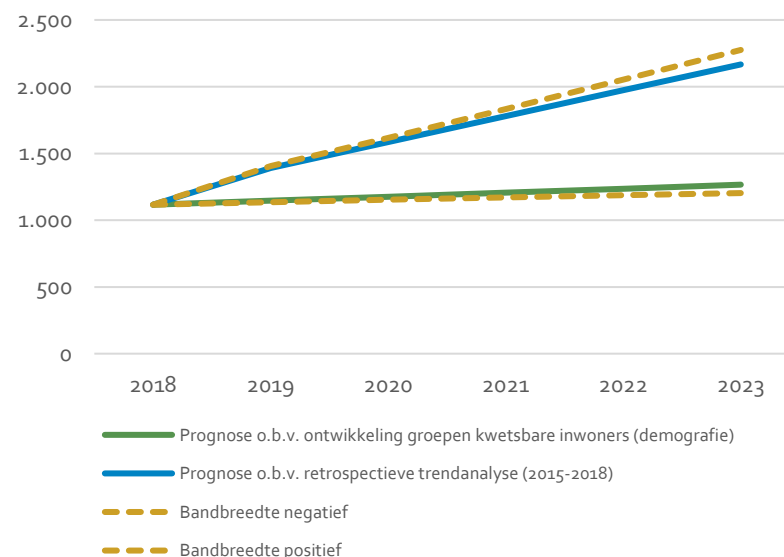
Voor Zandvoort kent de prognose een vergelijkbare ontwikkeling als in Haarlem. In relatieve zin zijn er wel verschillen zichtbaar. In Zandvoort is er sprake van een verdubbeling tot en met 2023, in Haarlem is deze groei minder groot.

3.6 Vervoersvoorzieningen

3.6.1. Beschrijving van de voorziening

Vervoersvoorzieningen zijn bijvoorbeeld collectief vervoer, scootmobiel of driewiel fiets.

3.6.2 Prognose aantal toegekende voorzieningen

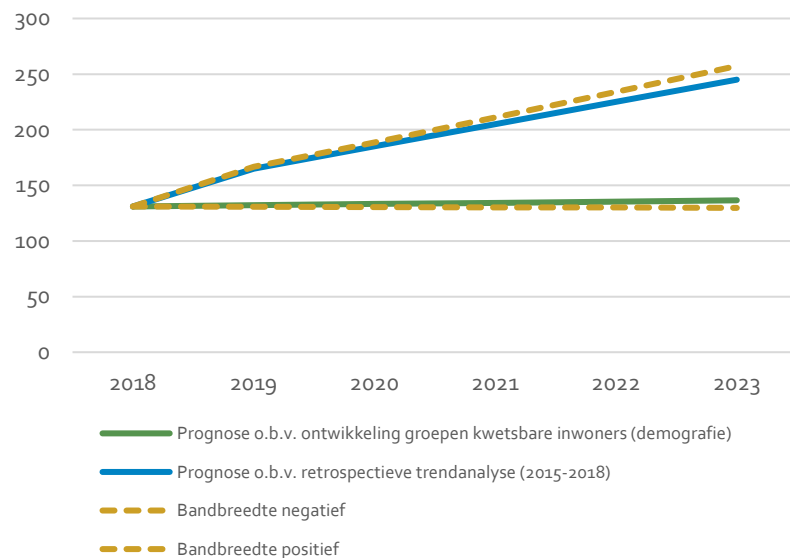
Figuur 8a. Prognose aantal toegekende vervoersvoorzieningen voor de komende jaren voor Haarlem.

De prognose op basis van de trendanalyse laat een forse stijging zien van de vervoersvoorzieningen voor de komende jaren. Een stijging die de prognose op basis van de bevolkingsontwikkeling overstijgt.

Een mogelijke verklaring zit in het feit dat, net als voor ambulante begeleiding het geval is, vervoersvoorzieningen door veel

ontwikkelingen wordt beïnvloed.. Deze ontwikkelingen worden nader toegelicht in hoofdstuk 4.

Voor Zandvoort ziet de prognose er als volgt uit:

Figuur 8b. Prognose aantal toegekende vervoersvoorzieningen voor de komende jaren voor Zandvoort.

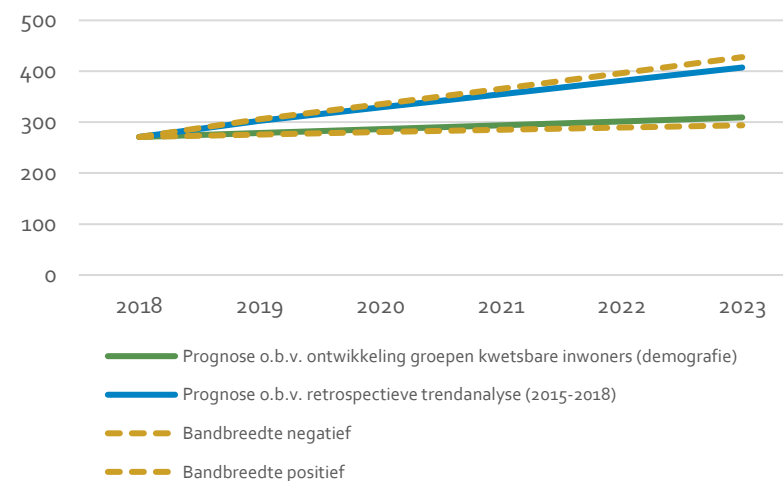
Voor Zandvoort kent de prognose een vergelijkbare ontwikkeling als in Haarlem.

3.7 Rolstoelvoorzieningen

3.7.1. Beschrijving van de voorziening

Rolstoelvoorzieningen zijn verschillende categorieën handbewogen rolstoelen en elektrische rolstoelen.

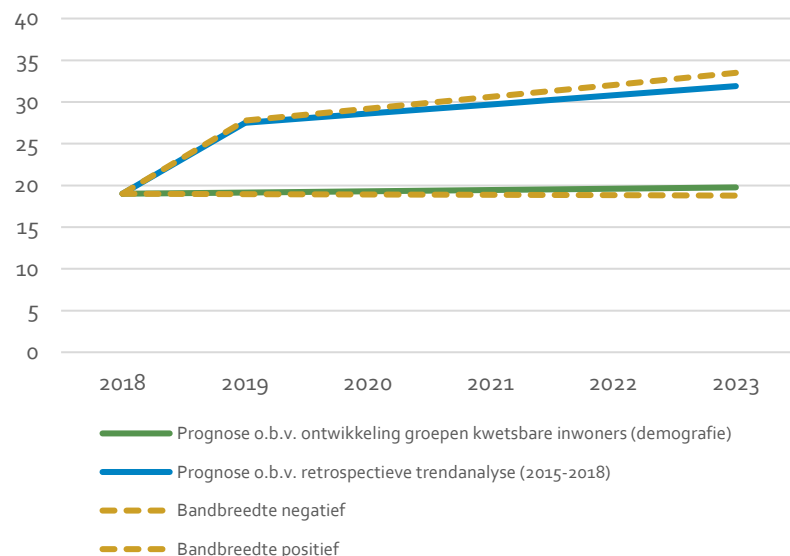
3.7.2 Prognose aantal toegekende voorzieningen

Figuur 9a. Prognose aantal toegekende rolstoelvoorzieningen voor de komende jaren voor Haarlem.

Voor deze voorziening geldt dezelfde redenatie als voor de woonvoorzieningen, namelijk dat het verschil tussen beide prognoses minder groot is dan bijvoorbeeld bij de voorziening ambulante begeleiding. Dit komt mogelijk doordat er minder overige ontwikkelingen zijn die de vraag naar woonvoorzieningen beïnvloeden. Hier gaan we in hoofdstuk 4 verder op in.

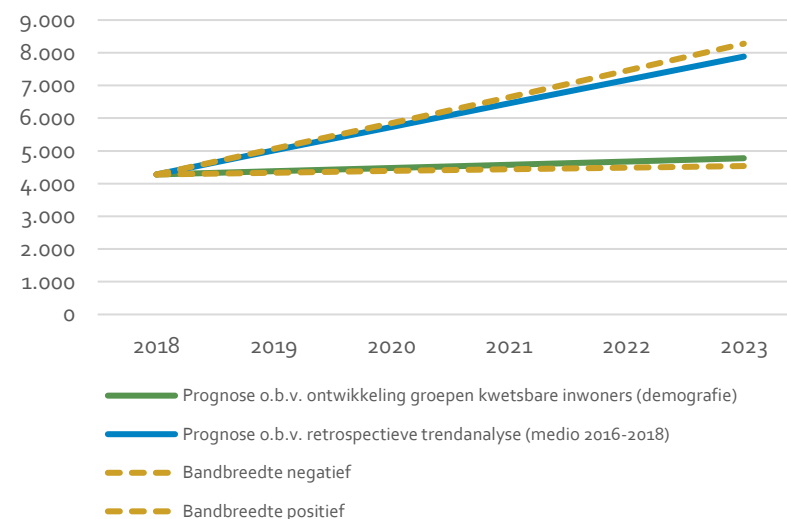
Voor Zandvoort ziet de prognose er als volgt uit:

Figuur 9b. Prognose aantal toegekende rolstoelvoorzieningen voor de komende jaren voor Zandvoort.

Ook constateerden we dat, naast de ontwikkeling van de verschillende groepen kwetsbare inwoners, er ook andere ontwikkelingen zijn die de vraag naar voorzieningen en dus ook het aantal meldingen beïnvloeden. In hoofdstuk 4 gaan we verder op deze ontwikkelingen in.

Ook voor het aantal Wmo-meldingen voeren we een trendanalyse uit op basis van de cijfers over 2016, 2017 en 2018 (zie tabel 5.). In onderstaande figuren hebben we voor Haarlem en Zandvoort beide prognoses (bevolkingsontwikkeling en trendanalyse) weergegeven.

Figuur 10a. Prognose aantal Wmo-meldingen voor de komende jaren voor Haarlem.

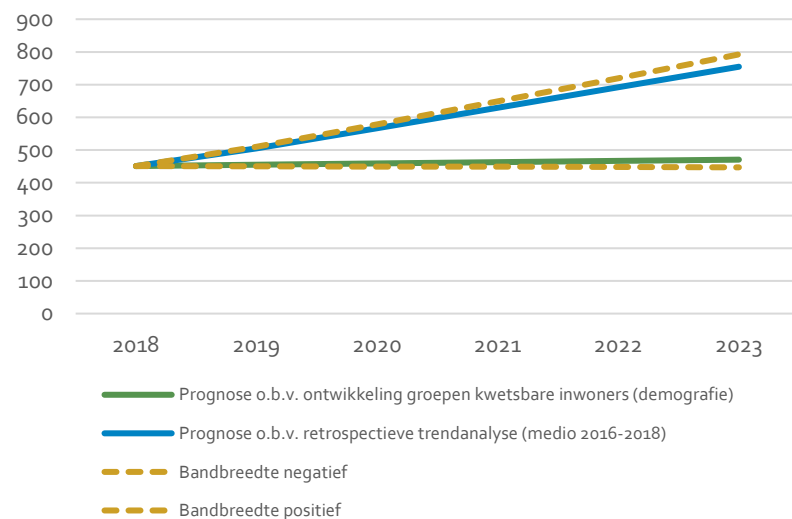
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Voor Zandvoort neemt de prognose op basis van de trendanalyse het komend jaar verhoudingsgewijs sterker toe dan in Haarlem. In de jaren daarna kent de prognose een vergelijkbare ontwikkeling als in Haarlem.

3.8 Prognose van het aantal meldingen

In voorgaande paragrafen beschreven we per voorziening de verwachte ontwikkelingen van het aantal toekenningen. Daarbij hielden we rekening met de ontwikkeling van verschillende kwetsbare groepen en de wijze waarop deze de vraag naar specifieke voorzieningen beïnvloedt (zie ook tabel 2, pagina 9). Op basis van deze ontwikkelingen kunnen we het verwachte aantal meldingen prognosticeren.

Figuur 10b. Prognose aantal Wmo-meldingen voor de komende jaren voor Zandvoort.

Voor beide figuren kunnen we constateren dat de bevolkingsontwikkeling in beperkte mate leidt tot een stijging van het aantal meldingen. De trendanalyse voorspelt een forse stijging van het aantal meldingen.

Op de ontwikkeling van het aantal Wmo-meldingen zijn de ontwikkelingen die we in hoofdstuk 4 beschrijven van toepassing.

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

4. Beschrijving van de ontwikkelingen

In dit hoofdstuk schetsen we de ontwikkelingen die naar verwachting de vraag naar de verschillende Wmo-voorzieningen en dus ook het aantal meldingen gaan beïnvloeden. Deze zijn ter sprake gekomen tijdens de interviews en toetsbijeenkomsten of naar voren gekomen in de beschikbare documenten.

Een overzicht van de genoemde ontwikkelingen is te vinden in tabel 6 op pagina 24 en 25. Daarin hebben we per ontwikkeling aangegeven welke Wmo-voorzieningen naar verwachting worden beïnvloed door desbetreffende ontwikkeling. In de daarop volgende paragrafen geven we per ontwikkeling een toelichting.

De ontwikkeling hebben we verdeeld naar de volgende categorieën:

- Beleidsmatige ontwikkelingen;
- Ontwikkelingen met betrekking tot de aard en omvang van de ondersteuningsvraag van cliënten;
- Ontwikkelingen met betrekking tot de mate van eigen regie van cliënten en het hebben van een sociaal netwerk;
- Ontwikkeling met betrekking tot de vindbaarheid van Wmo-voorzieningen;
- Ontwikkelingen met betrekking tot de aard en omvang van het zorg- en ondersteuningsaanbod.

In de tabellen geven we aan op welke wijze de ontwikkeling het aantal meldingen beïnvloedt:

- + staat voor een toename
- staat voor een afname
- +/- staat voor een ontwikkeling die zowel tot een toename, als tot een afname leidt. Dit betekent niet per se dat het aantal meldingen gelijk blijft

Daarnaast hebben we in de tabel aangegeven of de ontwikkeling en de voorziening waar deze op van invloed is expliciet is teruggekomen in de gesprekken met de stakeholders. Dit geven we aan met een diagonale lijn in desbetreffende cel. Voor cellen waar deze diagonale lijn ontbreekt geldt dat we wel een invloed verwachten van desbetreffende ontwikkeling op bijbehorende voorziening, maar dat dit niet expliciet in de gesprekken is terug gekomen.

	Ambulante begeleiding	Dagbesteding	Beschermd wonen	Huishoudelijk ondersteuning	Vervoersvoorzieningen	Woningaanpassingen	Rolstoelvoorzieningen
Demografische ontwikkelingen							
Ontwikkeling kwetsbare groepen inwoners	+	+	+	+	+	+	+
Vergrijzing	+	+		+	+	+	+
Beleidsmatige ontwikkelingen							
Langer zelfstandig thuis	+	+		+	+	+	+
Extramuralisering	+	+		+	+	+	+
Ambulantisering beschermd wonen	+	+	-	+	+		
Openstelling Wlz voor GGZ-doelgroep			-				
Doordecentralisatie BW/MO			-				
Kanteling maatwerkvoorziening naar algemene voorziening	-	-					
Vroegsignalering (bijv. via SWT)	+/-						
Invoering abonnementstarief eigen bijdrage	+	+		+	+	+	+

Tabel 6. Overzicht van de wijze waarop ontwikkelingen de vraag naar Wmo-voorziening beïnvloeden, resulterend in toe- of afname van het aantal meldingen.

1
2
3
4
5

Tabel 6. Overzicht van de wijze waarop ontwikkelingen de vraag naar Wmo-voorziening beïnvloeden, resulterend in toe- of afname van het aantal meldingen.

	Ambulante begeleiding	Dagbesteding	Beschermd wonen	Huishoudelijk ondersteuning	Vervoersvoorzieningen	Woningaanpassingen	Rolstoelvoorzieningen
Ontwikkelingen met betrekking tot de aard en omvang van de ondersteuningsvraag van cliënten							
Moeite accepteren van eigen beperkingen	+	+	+	+	+	+	+
Uitstroom Jeugdhulp	+/-	+					
Wachlijsten FACT	+	+					
Wachlijsten verpleeghuis	+					+	
Multi-problematiek	+	+	+	+	+		
Statushouders	+		+				
Ontwikkelingen met betrekking tot de mate van eigen regie van cliënten en het hebben van een sociaal netwerk							
Alleenstaande ouderen	+	+		+/-	+		
Minder mantelzorgers/ netwerk bij complexe doelgroepen	+						
Ontwikkeling met betrekking tot de vindbaarheid van Wmo-voorzieningen							
Bekendheid van inwoners met Wmo-ondersteuning	+/-						
Vergroten bekendheid diversiteit van dagbestedingsvoorzieningen		+/-					
Ontwikkelingen met betrekking tot de aard en omvang van het zorg- en ondersteuningsaanbod							
Diversiteit van aanbod in de wijk/nabijheid	-	+/-			-		
Toename passend woonaanbod in de wijk			+/-			-	

1
2
3
4
5

4.1 Demografische ontwikkelingen

Kwetsbare groepen inwoners

De geïnterviewden zien een toename van het aantal kwetsbare inwoners die zelfstandig wonen met multiproblematiek (combinatie van dementie, psychiatrische en somatische problemen). Daarbinnen is vooral de groep ouderen sterk vertegenwoordigd.

De geïnterviewden geven aan dat voor mensen met multiproblematiek geldt dat er vaak langdurige ondersteuning nodig is. Dit betekent dat relatief langlopende beschikkingen worden afgegeven, maar dat aan de andere kant cliënten ook vaker voor heronderzoek in aanmerking zullen komen. Deze ontwikkeling verhoogt het aantal meldingen voor alle voorzieningen. Dat wordt nog verder versterkt doordat de hulpvraag vaak pas na enige tijd volledig helder wordt. Daardoor kan een herindicatie nodig zijn, omdat blijkt dat meer ondersteuning nodig is dan eerst aangevraagd was.

Vergrijzing

Demografisch gezien is er sprake van vergrijzing in Haarlem en Zandvoort wat leidt tot een toename van het aantal (kwetsbare) ouderen. Ouderen leven steeds langer waardoor zij vaker kampen met dementie, psychische-, cognitieve-, somatische- of NAH- problemen. Geïnterviewden geven aan dat deze ontwikkeling problemen veroorzaakt op verschillende levensgebieden. De groeiende groep ouderen leidt vooral tot een toename van het aantal meldingen voor ambulante begeleiding, dagbesteding, huishoudelijke ondersteuning, rolstoelvoorzieningen, vervoersvoorzieningen, en woonvoorzieningen.

4.2 Beleidsmatige ontwikkelingen

Langer zelfstandig thuis wonen

Voorheen woonden veel ouderen in de verzorgings- en verpleeghuizen. Er is nu sprake van een landelijke ontwikkeling dat ouderen steeds langer zelfstandig thuis wonen. Met deze ontwikkeling zien we onder de zelfstandig thuiswonende ouderen ook een toename van het aantal beperkingen op het gebied van mobiliteit (in en om het huis en bij het overbruggen van grotere afstanden). Ook zijn zij in mindere mate in staat om zelfstandig (zwaar) huishoudelijk werk te verrichten of om regie te voeren over het eigen huishouden. Geïnterviewden geven aan dat deze ontwikkelingen leiden tot een toename van het aantal meldingen voor huishoudelijke ondersteuning, rolstoelvoorzieningen, vervoersvoorzieningen en woonvoorzieningen.

Door de toename van met name ouderen die zelfstandig wonen met multiproblematiek (combinatie van dementie, psychiatrische en somatische problemen) zullen ook de meldingen voor ambulante begeleiding en dagbesteding toenemen.

Extramuralisering

Een van de grootste beleidsmatige ontwikkelingen die van invloed is op de toename van de vraag naar ambulante begeleiding is de extramuralisering. Geïnterviewden merken op dat mensen die eerder intramuraal woonden in de ouderenzorg, gehandicaptenzorg en de geestelijke gezondheidszorg, nu vaker zelfstandig wonen in de wijken met ambulante begeleiding.

De extramuralisering leidt ook tot meer meldingen voor dagbesteding en vervoersvoorzieningen. Mensen die voorheen in een instelling verbleven wonen nu vaker thuis en doen een beroep op dagbesteding vanuit de Wmo. Door de complexiteit hebben zij ook relatief vaak

behoefte aan dagbesteding in de vorm van een maatwerkvoorziening (met specialistische begeleiding).

Ambulantisering beschermd wonen

Binnen beschermd wonen wordt er actiever ingezet op herstel en zo lang mogelijk zelfstandig thuis wonen met de benodigde ondersteuning. Cliënten vanuit beschermd wonen hebben vrijwel altijd ondersteuning in de thuissituatie nodig. Dit wordt bevestigd door de geïnterviewden. Dit betekent dat cliënten die vroeger langlopende indicaties hadden nu vaker opnieuw gezien worden door de casemanagers. Het betekent dus niet zozeer meer cliënten, maar wel meer meldingen in verband met heronderzoeken. Als op termijn inderdaad meer cliënten uit beschermd wonen stromen, zullen daar minder meldingen komen en juist meer meldingen bij de voorzieningen ambulante begeleiding, dagbesteding en hierdoor dus ook vervoersvoorzieningen.

Openstelling Wlz voor GGZ-doelgroep

Vanaf 2021 wordt de Wet langdurige zorg (Wlz) opengesteld voor mensen met een psychiatrische grondslag. Door deze ontwikkeling zullen er meer cliënten beschermd wonen vanuit de Wmo gebruik gaan maken van de Wlz, hierdoor vindt er een verschuiving plaats. In 2021 zal de gemeente naar verwachting nog actief worden gevraagd mee te werken aan onderzoeken om de ondersteuningsbehoefte van deze mensen in kaart te brengen. De verwachting is dat door deze beleidsverandering het aantal meldingen voor beschermd wonen vanaf 2021 zal afnemen.

Door decentralisatie beschermd wonen

De komende jaren wordt er een nieuwe verdeling vastgesteld tussen regionale en lokale voorzieningen voor beschermd wonen. Dit past binnen de bredere beweging van passende ondersteuning en passend wonen, zoveel mogelijk thuis in de wijk, ingezet door de commissie Dannenberg. Als de regiogemeenten taken gaan overnemen van de centrumgemeente, zal een deel van de aanvragen voor beschermd wonen verschuiven naar regiogemeenten, wat minder meldingen betekent voor Haarlem en meer voor Zandvoort. Als de huidige functie van de centrumgemeente in stand blijft, verandert dit niet.

Kanteling maatwerk- naar algemene voorziening

Een belangrijke beleidsontwikkeling die heeft plaatsgevonden is de kanteling van maatwerkvoorzieningen naar algemene voorzieningen voor dagbesteding in de periode eind 2017 tot en met medio 2018. Hierdoor worden meer mensen geholpen met behulp van een algemene voorziening waarvoor in principe geen Wmo-melding gedaan hoeft te worden. Desondanks constateert de gemeenten een toename van de vraag naar de maatwerkvoorziening dagopvang (de zwaarste vorm van dagbesteding).

Wat niet door de geïnterviewden benoemd is, maar wat wel wordt verwacht, is dat op termijn mogelijk ook het aantal meldingen voor ambulante begeleiding zal afnemen. Voorzien wordt dat ook deze voorzieningen deels gekanteld gaan worden. De Sociaal Wijkteams bieden ook begeleiding, maar op dit moment is een kanteling nog maar minimaal zichtbaar.

Vroegsignalering (SWT's en huisartsen)

De geïnterviewden geven aan dat de transformatie een grote mate van zelfstandigheid vraagt van burgers. Deze zelfstandigheid is niet bij alle groepen kwetsbare inwoners aanwezig, wat maakt dat meer inwoners niet of te laat om hulp vragen. De geïnterviewden zien dat door de komst van de SWT's deze mensen toch vaak tijdig in beeld komen (vroegsignalering). Dit zorgt onder andere voor een stijging van de vraag naar in het bijzonder ambulante begeleiding, omdat de SWT's niet alle hulpvragen zelf kunnen oppakken. Dit leidt tot een toename van het aantal meldingen.

Ook geven de geïnterviewden aan dat (vroeg)signalering door de huisarts nog niet voldoende is ingericht. (Veel) huisartsen verwijzen nog niet zo snel naar welzijn (algemene voorzieningen) en zijn meer gericht op medische/zorg gerelateerde aspecten. Dit heeft effect op het aantal meldingen. Als huisartsen op dezelfde manier blijven verwijzen dan kan dit leiden tot een verdere toename van het aantal meldingen.

Geïnterviewden geven verder aan dat zij verwachten dat huisartsen de komende jaren meer oog zullen krijgen voor de mogelijkheden van welzijn en oplossingen in het voorliggend veld, wat in dat geval leidt tot een afname van het aantal meldingen voor met name ambulante begeleiding.

Invoering abonnementsstarief eigen bijdrage

Een beleidsontwikkeling die niet expliciet door de geïnterviewden is genoemd, maar naar verwachting wel invloed zal hebben, is de wijziging van de wijze waarop de eigen bijdrage voor veel Wmo-voorzieningen wordt geïnd. Door het abonnementsstarief voor de eigen bijdrage wordt in het bijzonder huishoudelijke ondersteuning met name voor mensen met hogere inkomens financieel veel aantrekkelijker,

omdat de eigen bijdrage een vast bedrag per maand is geworden, in plaats van een inkomensafhankelijke bijdrage van een bedrag per geleverd uur. Daardoor is bijvoorbeeld huishoudelijke ondersteuning via de Wmo veel goedkoper geworden dan particuliere huishoudelijke hulp. De geïnterviewden gaven aan dat ouderen voorheen vaak geen ondersteuning wilden accepteren vanwege de eigen bijdrage. Vanuit dat gegeven zal het aantal meldingen voor verschillende Wmo-voorzieningen mogelijk gaan stijgen.

4.3 Aard en omvang van de ondersteuningsvraag

Moeite met accepteren van eigen beperkingen

Door geïnterviewden wordt opgemerkt dat ouderen vaak moeilijk hun beperking accepteren. Daardoor verloopt het aanvragen vaak 'in stappen'. Bijvoorbeeld: de cliënt vraagt eerst een beugel in het toilet aan, dan vraagt de cliënt een rollator aan maar merkt dat dit toch niet voldoende is. Vervolgens accepteert de cliënt dat er meer nodig is, waarna dan pas een vervoershulpmiddel aan wordt gevraagd. Dit vraagt daarom vaak om meerdere gesprekken.

Deze ontwikkeling leidt naar verwachting tot een toename van het aantal meldingen voor alle Wmo-voorzieningen.

Uitstroom jeugdhulp

Geïnterviewden geven aan dat professionals die met jongeren werken in het kader van jeugdhulp de komende periode jongeren vanaf ongeveer 17 jaar actief gaan benaderen (of jongeren na 18 jaar die hun zaken nog niet goed geregeld hebben) om aan de slag te gaan met het Toekomstplan, bedoeld om de overgang van jongeren naar volwassenheid beter te laten verlopen. In het Toekomstplan staat alle informatie op een rij die je als jongere geregeld moeten hebben voor na je 18e jaar. (bron: Transformatieagenda).

1

2

3

4

5

Door deze ontwikkelingen zou het aantal cliënten dat zich gericht meldt voor ambulante begeleiding na hun 18^e levensjaar kunnen stijgen.

Wachlijsten FACT

Aanbieders van de GGZ (met name FACT-teams) kampen met forse wachlijsten zo wordt door de geïnterviewden aangegeven. Doordat hulp noodzakelijk is wordt er vaak als “tussenoplossing” een indicatie voor ambulante begeleiding afgegeven. Zolang de wachlijsten blijven bestaan, zal naar verwachting het aantal meldingen voor ambulante begeleiding blijven stijgen.

Wachlijsten verpleeghuizen

Het aantal ouderen dat een beroep doet op woonvoorzieningen stijgt, omdat veel verzorgings- en verpleeghuizen kampen met wachlijsten. Daardoor blijven mensen noodgedwongen langer thuis wonen en zijn aanpassingen in de woning noodzakelijk. Geïnterviewden gaven aan dat er vaak crisissituaties ontstaan doordat ouderen door acute medische problemen ineens minder mobiel worden. Hierdoor moeten er vaak noodoplossingen in de woningen bedacht worden, wat een stijging geeft van het aantal meldingen voor woonvoorzieningen. Deze acute situatie zorgt er vaak voor dat de eigen mate van regie afneemt waardoor ook het aantal meldingen voor ambulante begeleiding toeneemt.

Toename multiproblematiek

De geïnterviewden geven aan dat de aard van de problematiek van cliënten in de thuissituatie de laatste jaren zwaarder lijkt te worden. Geïnterviewden verwachten ook dat dit zich verder door zal zetten. Oorzaak ligt in de afbouw van voorzieningen in andere wettelijke kaders en daardoor een toestroom van cliënten naar de Wmo: afbouw van bedden in de GGZ-behandeling (Zvw en Wlz), minder toegankelijkheid

in de Wlz voor cliënten met een combinatie van een verstandelijke beperking en psychiatrie en meer cliënten met een justitieverleden.

Door bovengenoemde oorzaak is de aard en omvang van de doelgroep veranderd: meer cliënten met complexe problematiek die zelfstandig thuis wonen. De verwachting is dat het aantal meldingen voor ambulante begeleiding zal toenemen. Tevens vond eerder de dagbesteding (vaak) plaats binnen de muren van de instelling. Dit vindt nu steeds meer plaats in de wijken. Dit leidt alleen tot een toename van het aantal meldingen voor de voorziening dagbesteding, als de geconstateerde toename van de vraag niet ingevuld kan worden met gekanteld aanbod.

Aanbieders zien verder een toename van verslaving (in combinatie met psychiatrische problematiek en/of licht verstandelijke beperking (Lvb)), met name onder jongeren. Dit zijn cliënten die in beschermd wonen terecht kunnen komen of behoefte hebben aan ambulante begeleiding, wat leidt tot een toename van het aantal meldingen.

Statushouders

Verder zien casemanagers in de regio een groot aantal statushouders die zich niet redden in de thuissituatie en mogelijk in aanmerking komen voor beschermd wonen of ambulante begeleiding. Dit kan tot gevolg hebben dat het aantal meldingen voor die voorzieningen gaat toenemen.

4.4 Eigen regie/sociaal netwerk

Alleenstaande ouderen

Geïnterviewden geven aan dat ouderen naar mate zij ouder worden veel contacten verliezen waardoor het sociaal netwerk kleiner wordt. Daarnaast vermindert het aantal contacten doordat de zelfstandigheid

of mobiliteit afneemt. Dit kan komen door somatische problematiek, cognitieve of psychische problemen. Ouderen die een sociaal netwerk missen in de vorm van een (vitale) partner, familie, andere sociale contacten en mantelzorgers, zullen eerder en langer een beroep doen op (professionele) hulp.

Het wegvallen van de partner of andere vormen van mantelzorg kan maken dat met name kwetsbare ouderen van de een op de andere dag niet meer mobiel zijn. De mate van eigen regie en de mogelijkheden in het netwerk zijn dan plotsklaps nagenoeg verdwenen. Dit zal de komende jaren meer huishoudens treffen. Dit leidt tot een toename van het aantal meldingen, zowel in het kader rolstoelvoorzieningen, huishoudelijke ondersteuning en ambulante begeleiding.

Minder mantelzorgers/netwerk bij complexe doelgroepen

Geïnterviewden benoemen dat inwoners die een beroep doen op ambulante begeleiding vaak een klein netwerk hebben, een netwerk dat hen in beperkte mate kan ondersteunen of een netwerk dat zelf overbelast is of dreigt te raken. Sommige cliënten verliezen juist door de aard van hun problematiek het contact met hun netwerk (bijv. in geval van psychiatrie, NAH of dementie) of vinden het moeilijk een nieuw netwerk op te bouwen. Hoe minder het netwerk kan ondersteunen of hoe kleiner dit netwerk wordt, hoe meer een beroep gedaan wordt op ondersteuning vanuit de Wmo, wat leidt tot meer meldingen voor ambulante begeleiding.

4.5 Vindbaarheid Wmo

Bekendheid van inwoners met Wmo-ondersteuning

Uit recent uitgevoerd cliëntervarings-onderzoek in Haarlem en Zandvoort (ZorgfocuZ, 2018) blijkt dat cliënten de gemeente al goed weten te vinden voor hun hulpvraag. Op de vraag of men wist waar zij

moesten zijn binnen de gemeente met betrekking tot zijn of haar hulpvraag gaf 75% van de respondenten uit Zandvoort en 80% van de respondenten uit Haarlem aan dit goed te weten. Ook gaven cliënten aan dat de ondersteuning die wordt ingezet in meer dan 85% van de gevallen passend was in relatie tot de gestelde hulpvraag. Het lijkt er daarmee op dat cliënten/inwoners de gemeente al goed weten te vinden op het moment dat de hulpvraag ook daadwerkelijk om een oplossing vraagt die ingevuld kan worden met een Wmo-voorziening.

Dit laatste zien we ook terug in de dossieranalyse, de dossiers tonen een beeld dat mensen zich met een 'terechte' hulpvraag melden bij de gemeenten. Doordat de bekendheid al erg hoog is zal het effect op de toename van het aantal meldingen voor de komende jaren beperkt zijn.

Dit wordt ook herkend door de geïnterviewden. Zij geven aan dat doordat inwoners beter bekend zijn met de (on)mogelijkheden van Wmo-ondersteuning, zij zich gericht tot de gemeente kunnen wenden. Men weet waarvoor men wel en waarvoor men niet bij de gemeente terecht kan. Dat leidt tot zowel een toe- als een afname van het aantal Wmo- meldingen.

Bekendheid met (diversiteit aan) dagbestedingsvoorzieningen

We zagen in de dossiers dat er soms een melding werd gedaan voor een maatwerkvoorziening dagbesteding werd, terwijl inzet van een algemene voorziening dagbesteding passend was. Beperkte bekendheid van de algemene voorziening leidt tot meer meldingen voor de maatwerkvoorziening dagbesteding.

Geïnterviewden geven aan dat de bekendheid van voorzieningen voor dagbesteding vaak ook beperkt is bij groepen cliënten die uit de

1

2

3

4

5

intramurale voorzieningen stromen (beschermde wonen, GGZ-instellingen).

De geïnterviewden verwachten dat als de bekendheid van deze voorzieningen toeneemt, het aantal meldingen voor de maatwerkvoorziening dagbesteding afneemt.

4.6 Aard en omvang van ondersteuningsaanbod

Diversiteit van aanbod in de wijk / nabijheid

De verwachting is dat door de aard van het aanbod de komende jaren nog verschuivingen optreden. De geïnterviewden zien nu nog vooral traditionele vormen van dagbesteding (vergelijkbaar met het welzijnswerk), met name gericht op ouderen. Het aanbod sluit in hun ogen nog te weinig aan op groepen als jongeren, statushouders en mensen met psychiatrische problemen, terwijl zij ook willen participeren in de wijk. Deze ontwikkeling leidt niet per se tot een toename van het aantal meldingen voor dagbesteding, er van uitgaande dat een deel wordt ingevuld met gekanteld aanbod. In dat geval zou het mogelijk zelfs tot een afname kunnen leiden.

Ook geven de geïnterviewden aan dat deze ontwikkeling de vraag naar vervoersvoorzieningen beïnvloedt. Het in de nabijheid/wijk organiseren van bijvoorbeeld zinvolle dagbesteding maakt het mogelijk eenvoudiger om vervoer op een andere manier te organiseren. De reisafstand is in dat geval namelijk een stuk kleiner, waardoor er meer

verwacht kan worden van de inwoner zelf en van wijk- en buurtgenoten om deze afstand te overbruggen. De verwachting is dat het aantal meldingen voor vervoersvoorzieningen afneemt.

Passend woningaanbod in de wijk

Aanbieders zien dat binnen beschermd wonen de aard van het aanbod langzaam aan het schuiven is. Daarmee wordt aangesloten bij de ontwikkeling van weer zelfstandig thuis wonen. Geïnterviewden geven aan dat er hierdoor meer geclusterde (semi) zelfstandige woonvormen bijkomen. Dat kan een preventieve werking hebben op zware vormen van beschermd wonen. Wat, zo verwachten de geïnterviewden, leidt tot een verschuiving van meldingen in het kader van beschermd wonen naar meldingen in het kader van ambulante begeleiding.

Ook komt er lokaal meer aanbod in de vorm van Skaeve Huse⁶ en Domus plus⁷ voor een groep die vaak tussen wal en schip valt. Dat kan een aanzuigende werking vanuit de omliggende gemeenten hebben en dus een stijging van het aantal aanvragen beschermd wonen.

⁶ Skaeve Huse zijn bedoeld voor personen die nu in zorginstellingen verblijven (vaak een dure voorziening) of als ernstige zorgmijder momenteel kiezen voor het overnachten in de buitenlucht. Veelal gaat het om (alleenstaande) mensen met (psychische, psychiatrische en/of verstandelijke) beperkingen die al langere tijd dakloos zijn. Wanneer zij zouden kunnen wonen op een rustige plek en met goede begeleiding, dan kan hun situatie aanzienlijk verbeteren (bron: Concept nota van uitgangspunten Skaeve Huse "Haarlems model", Gemeente Haarlem, 2018).

⁷ Domus Plus is een beschermde woonvorm voor dak- en thuisloze mensen die nergens anders terecht kunnen. Het gaat daarbij om mensen die kampen met meervoudige problematiek en behoefte hebben aan intensieve zorg en begeleiding. Binnen een Domus project krijgen zij 24-uurs begeleiding, een eigen kamer en benodigdheden voor het eerste levensonderhoud (bron: Bijlage 2, inhoudelijke uitwerking Domus (plus) Haarlem, bij raadsstuk 2018/864969).

5. Conclusies

In dit hoofdstuk geven we de conclusies weer. Dit doen we aan de hand van de beantwoording van de onderzoeksvragen. De beantwoording geeft zicht op de manier waarop en mate waarin verschillende ontwikkelingen van invloed zijn op een toe- of afname van het aantal Wmo-meldingen en welke mogelijke consequenties hieraan te verbinden zijn.

5.1 Ontwikkelingen aantal Wmo-meldingen

In hoofdstuk 3 hebben we per Wmo-voorziening een prognose gegeven van de verwachte ontwikkeling van de vraag naar desbetreffende voorziening. De vraag van inwoners naar een voorziening is een voorspeller met betrekking tot het aantal meldingen, omdat voor elke toekenning van een voorziening er een Wmo-melding moet worden gedaan (zie figuur 2., pagina 9).

In de prognose hebben we op basis van twee methoden de verwachte ontwikkeling berekend. Aan de ene kant hebben we gekeken naar de ontwikkeling van verschillende groepen kwetsbare inwoners binnen de bevolking van Haarlem en Zandvoort, aan de andere kant keken we naar de ontwikkeling van de vraag over de afgelopen jaren (2015 tot en met 2018) en hebben we deze trend doorgetrokken naar de komende jaren.

We constateren dat de twee gehanteerde methoden tot verschillende prognoses leiden. We verwachten dat de bevolkingsontwikkeling in beperkte mate de vraag naar voorzieningen (en in het verlengde hiervan

het aantal meldingen) beïnvloedt. Overige ontwikkelingen met betrekking tot beleid, de aard van de ondersteuningsvraag, de mate van eigen regie van cliënten en het hebben van een sociaal netwerk, de vindbaarheid van Wmo-voorzieningen en tot slot de wijze waarop het zorgaanbod is vormgegeven hebben naar verwachting een grotere invloed op het aantal Wmo-meldingen (zie tabel 6 op pagina 24 en 25).

Op basis van de eerder genoemde prognoses (bevolkingsontwikkeling en trendanalyse) hebben we een gemiddelde prognose berekend. We geven aan of het aantal Wmo-meldingen naar verwachting boven, onder of rond dit gemiddelde uit zal komen, waarbij we rekening houden met de ontwikkelingen zoals beschreven in hoofdstuk 4. Daarbij hanteren we de aantallen van de ontwikkeling van het aantal kwetsbare inwoners en de aantallen van de trendanalyse als onder- en bovengrens (in bijlage 5 wordt dit nader toegelicht).

Op basis van de prognose en de geschetste ontwikkelingen trekken we per voorziening onze conclusies. Daarmee geven we antwoord op de onderzoeksvraag in welke mate de ontwikkelingen de vraag beïnvloeden en wat de consequenties zijn, uitgedrukt in een raming van het aantal toegekende voorzieningen (in absolute aantallen). In bijlage 6 zijn aanvullende tabellen opgenomen waarin de ontwikkeling per voorziening is weergegeven, uitgedrukt in percentages ten opzichte van 2019.

1

2

3

4

5

Ambulante begeleiding

	Prognose ontwikkeling groepen kwetsbare inwoners		Prognose retrospectieve trendanalyse (2015-2018)		Gemiddelde van beide prognoses	
	Haarlem	Zandvoort	Haarlem	Zandvoort	Haarlem	Zandvoort
2019	1.314	88	1.580	109	1.447	99
2021	1.361	90	2.284	158	1823	124
2023	1.407	91	2.637	208	2022	150

Tabel 7. De ontwikkeling van het aantal toegekende voorzieningen voor ambulante begeleiding per jaar, uitgesplitst naar Haarlem en Zandvoort. Zie bijlage 6 voor een tabel met de procentuele groei per jaar.

Voor ambulante begeleiding constateren we dat er met name op beleidsmatig vlak en op het gebied van de aard en omvang van de cliëntvraag veel ontwikkelingen zijn die van invloed zijn op het aantal toegekende voorzieningen. Het merendeel van deze ontwikkelingen leidt tot een toename. Op basis hiervan verwachten we dat de ontwikkeling van het aantal toegekende voorzieningen boven het gemiddelde van beide prognoses uitkomt.

Dagbesteding

	Prognose ontwikkeling groepen kwetsbare inwoners		Prognose retrospectieve trendanalyse (2015-2018)		Gemiddelde van beide prognoses	
	Haarlem	Zandvoort	Haarlem	Zandvoort	Haarlem	Zandvoort
2019	404	18	389	24	394	21
2021	418	19	399	19	409	19
2023	433	19	409	14	421	17

Tabel 8. De ontwikkeling van het aantal toegekende voorzieningen voor dagbesteding per jaar, uitgesplitst naar Haarlem en Zandvoort.

Voor dagbesteding constateren we dat er met name op beleidsmatig vlak veel ontwikkelingen zijn die van invloed zijn op het aantal toegekende voorzieningen. Verschillende ontwikkelingen leiden tot een toename, maar er zijn ook een aantal ontwikkelingen, zoals de kanteling van maatwerk naar algemene voorziening die mogelijk leiden tot een afname. Op basis hiervan verwachten we dat de ontwikkeling van het aantal toegekende voorzieningen voor dagbesteding rond het gemiddelde van beide prognoses uitkomt.

Beschermd wonen

	Prognose ontwikkeling groepen kwetsbare inwoners		Prognose retrospectieve trendanalyse (2015-2018)		Gemiddelde van beide prognoses	
	Haarlem	Zandvoort	Haarlem	Zandvoort	Haarlem	Zandvoort
2019	466	-	536	-	501	-
2021	477	-	704	-	591	-
2023	488	-	871	-	680	-

Tabel 9. De ontwikkeling van het aantal toegekende voorzieningen voor beschermd wonen per jaar, uitgesplitst naar Haarlem en Zandvoort.

Voor beschermd wonen constateren we dat er met name op beleidsmatig vlak veel ontwikkelingen zijn die van invloed zijn op het aantal toegekende voorzieningen. De meeste ontwikkelingen leiden tot een afname. Op basis hiervan verwachten we dat de ontwikkeling van het aantal toegekende voorzieningen voor beschermd wonen onder het gemiddelde van beide prognoses uitkomt.

Huishoudelijke ondersteuning

	Prognose ontwikkeling groepen kwetsbare inwoners		Prognose retrospectieve trendanalyse (2015-2018)		Gemiddelde van beide prognose	
	Haarlem	Zandvoort	Haarlem	Zandvoort	Haarlem	Zandvoort
2019	1.131	114	1.343	147	1.237	131
2021	1.194	116	1.813	193	1.504	155
2023	1.256	118	2.284	240	1.770	179

Tabel 10. De ontwikkeling van het aantal toegekende voorzieningen voor huishoudelijke ondersteuning per jaar, uitgesplitst naar Haarlem en Zandvoort.

Voor huishoudelijke ondersteuning constateren we dat er met name op beleidsmatig vlak enkele ontwikkelingen zijn die de vraag beïnvloeden. De meeste ontwikkelingen leiden tot een toename. Op basis hiervan verwachten we dat de ontwikkeling van het aantal toegekende voorzieningen voor huishoudelijke ondersteuning boven het gemiddelde van beide prognoses uitkomt.

Woonvoorzieningen

	Prognose ontwikkeling groepen kwetsbare inwoners		Prognose retrospectieve trendanalyse (2015-2018)		Gemiddelde van beide prognose	
	Haarlem	Zandvoort	Haarlem	Zandvoort	Haarlem	Zandvoort
2019	541	65	610	82	576	74
2021	571	66	722	117	647	92
2023	601	67	834	129	718	98

Tabel 11. De ontwikkeling van het aantal toegekende voorzieningen voor woonvoorzieningen per jaar, uitgesplitst naar Haarlem en Zandvoort.

Voor woonvoorzieningen constateren we dat er met name op beleidsmatig vlak. De meeste ontwikkelingen leiden tot een toename, een enkele ontwikkeling leidt naar verwachting tot een afname. Op basis hiervan verwachten we dat de ontwikkeling van het aantal toegekende voorzieningen voor woonvoorzieningen rond het gemiddelde van beide prognoses uitkomt.

Vervoersvoorzieningen

	Prognose ontwikkeling groepen kwetsbare inwoners		Prognose retrospectieve trendanalyse (2015-2018)		Gemiddelde van beide prognose	
	Haarlem	Zandvoort	Haarlem	Zandvoort	Haarlem	Zandvoort
2019	1.146	132	1.392	165	1.269	149
2021	1.206	134	1.780	205	1.493	170
2023	1.266	137	2.167	245	1.717	191

Tabel 12. De ontwikkeling van het aantal toegekende vervoersvoorzieningen per jaar, uitgesplitst naar Haarlem en Zandvoort.

Voor vervoersvoorzieningen constateren we dat er met name op beleidsmatig vlak meerdere ontwikkelingen zijn die de vraag beïnvloeden. Deze ontwikkelingen leiden vooral tot een toename. Op basis hiervan verwachten we dat de ontwikkeling van het aantal toegekende voorzieningen voor vervoersvoorzieningen boven het gemiddelde van beide prognoses uitkomt.

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Rolstoelvoorzieningen

	Prognose ontwikkeling groepen kwetsbare inwoners		Prognose retrospectieve trendanalyse (2015-2018)		Gemiddelde van beide prognose	
	Haarlem	Zandvoort	Haarlem	Zandvoort	Haarlem	Zandvoort
2019	279	19	303	28	291	24
2021	294	19	355	30	325	25
2023	309	20	407	32	358	26

Tabel 13. De ontwikkeling van het aantal toegekende rolstoelvoorzieningen per jaar en uitgesplitst naar Haarlem en Zandvoort.

Voor rolstoelvoorzieningen constateren we dat er enkele ontwikkelingen zijn die van invloed zijn op het aantal toegekende voorzieningen. Deze ontwikkelingen leiden vooral tot een toename. Op basis hiervan verwachten we dat de ontwikkeling van het aantal toegekende voorzieningen voor rolstoelvoorzieningen boven het gemiddelde van beide prognoses uitkomt.

5.2 Consequenties voor het aantal Wmo-meldingen

Op basis van de ontwikkelingen per Wmo-voorziening verwachten we dat voor de meeste voorzieningen het aantal toegekende voorzieningen boven het gemiddelde van beide prognoses uit gaat komen. Beschermd wonen (onder het gemiddelde), dagbesteding (rond het gemiddelde) en woonvoorzieningen (rond het gemiddelde) wijken hier van af.

De consequenties voor het totaal aantal Wmo-meldingen schatten we in boven het gemiddelde van beide prognoses, omdat in absolute zin het aantal meldingen voor beschermd wonen, dagbesteding en woonvoorzieningen ten opzichte van de ander Wmo-voorzieningen relatief klein is.

	Prognose ontwikkeling groepen kwetsbare inwoners		Prognose retrospectieve trendanalyse (2015-2018)		Gemiddelde van beide prognose	
	Haarlem	Zandvoort	Haarlem	Zandvoort	Haarlem	Zandvoort
2019	4.380	455	5.016	505	4.698	480
2021	4.578	463	6.450	630	5.514	547
2023	4.777	471	7.884	755	6.331	613

Tabel 14a. De ontwikkeling van het aantal Wmo-meldingen per prognose methode uitgesplitst naar Haarlem en Zandvoort in absolute aantallen.

	Prognose ontwikkeling groepen kwetsbare inwoners		Prognose retrospectieve trendanalyse (2015-2018)		Gemiddelde van beide prognose	
	Haarlem	Zandvoort	Haarlem	Zandvoort	Haarlem	Zandvoort
2019	100%	100%	100%	100%	100%	100%
2021	+5%	+2%	+29%	+25%	+17%	+14%
2023	+9%	+4%	+57%	+50%	+35%	+28%

Tabel 14b. De ontwikkeling van het aantal Wmo-meldingen per prognose methode uitgesplitst naar Haarlem en Zandvoort in percentages ten opzichte van 2019.

We verwachten dat de ontwikkeling van het aantal Wmo-meldingen boven het gemiddelde van beide prognoses uit komt. Voor 2019 schatten we het aantal Wmo-meldingen voor Haarlem in (na afronding op tientallen) tussen de 4.700 en 5.020 meldingen⁸. Voor Zandvoort komt de schatting uit tussen de 480 en 500 meldingen.

In 2021 komen deze schattingen uit tussen de 5.500 en 6.450 meldingen voor Haarlem en 550 en 630 meldingen voor Zandvoort. Een groei voor Haarlem van tussen de 17% en 28% ten opzichte van 2019, en voor Zandvoort een groei van tussen de 15% en 26%.

In 2023 komt dit uit tussen de 6.330 en 7.880 meldingen voor Haarlem en tussen de 610 en 750 meldingen in Zandvoort. Een groei voor Haarlem van tussen de 35% en 57% ten opzichte van 2019, en voor Zandvoort een groei van tussen de 27% en 50%.

Deze aantallen hebben we in tabel 15 nog een keer samengevat.

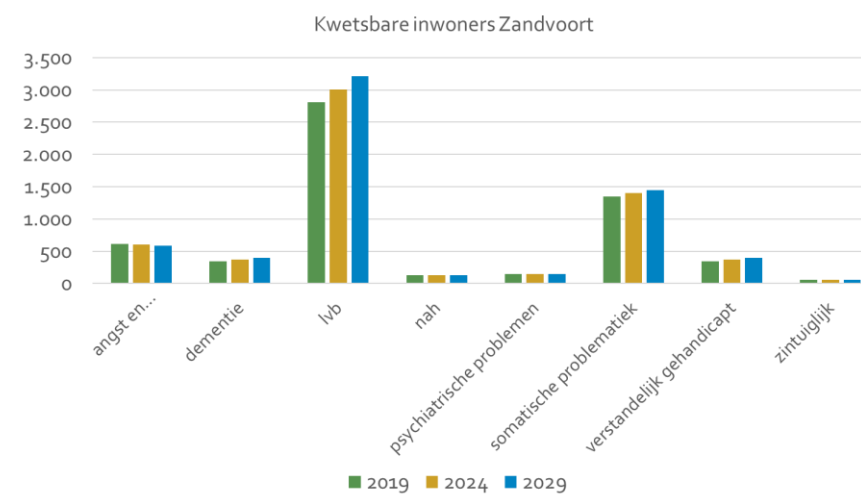
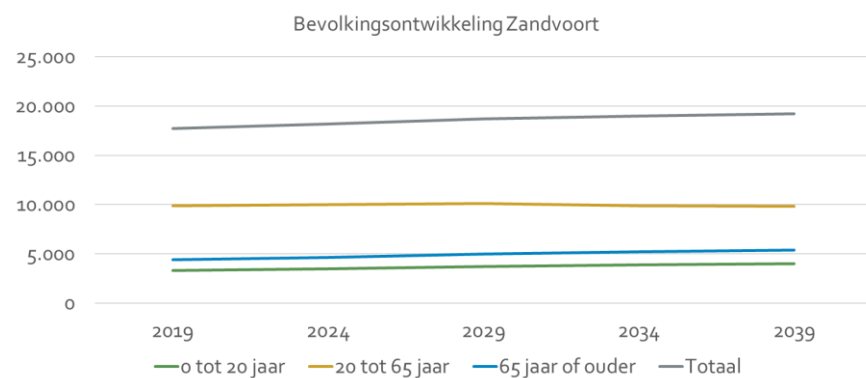
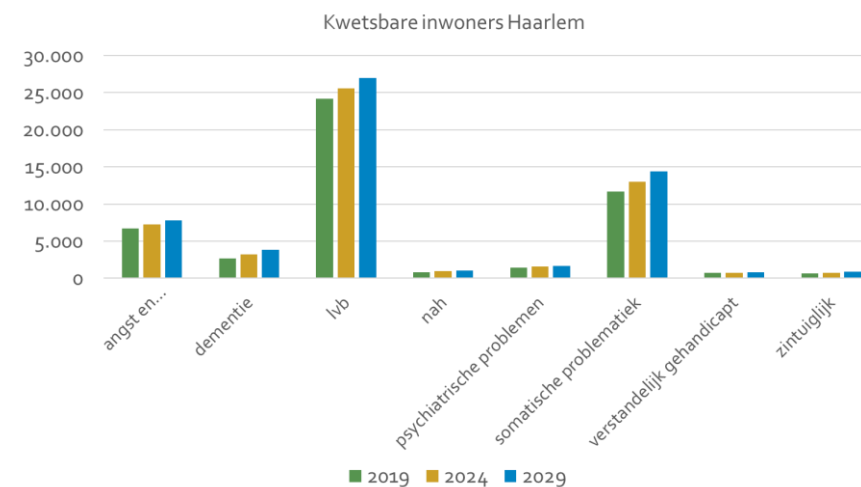
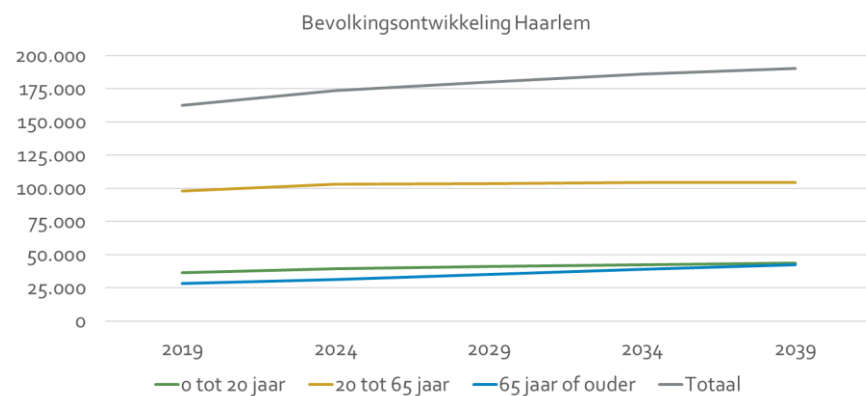
	Haarlem	Zandvoort
2019	4.700 – 5.020 (100%)	480 – 500 (100%)
2021	5.500 – 6.450 (+17%; + 28%)	550 – 630 (+15%; + 26%)
2023	6.330 – 7.880 (+35%; + 57%)	610 – 750 (+27%; + 50%)

Tabel 15. De ontwikkeling van het aantal Wmo-meldingen uitgesplitst naar Haarlem en Zandvoort in absolute aantallen en in percentage ten opzichte van 2019.

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

⁸ Voor een toelichting op de gehanteerde bandbreedtes verwijzen we naar bijlage 5.

Bijlage 1. Demografische ontwikkelingen en ontwikkeling groepen kwetsbare inwoners

1
2
3
4
5

Bijlage 2. Geïnterviewde partijen

- ViVa! Zorggroep
- Ons Tweede Thuis
- De Hartekampgroep
- Leger des Heils
- Stichting Dock Haarlem
- RIBW
- Pluspunt Welzijn Zandvoort
- Werkdag/De Verbeelding
- Sociaal Wijkteams
- Wmo-consulenten

1

2

3

4

5

Bijlage 3. Samenvatting uitkomsten dossieranalyse

Aard van huidige cliënten

- Ouderen, chronisch zieken (somatisch), Lvb en psychische beperkingen
- Lage inkomens, met name inkomens uit Wajong/ WAO
- Weinig maatschappelijke participatie <> weinig netwerk
- Beperkte mobiliteit, afhankelijk van anderen

Aard van huidige vragen

- Praktische vragen (HH, vervoer, woningaanpassing, hulpmiddel)
 - enkelvoudig of meervoudig
- Of ondersteuning bij structuur en regie (BGI, BGG, BW)
 - vrijwel altijd meervoudig
- Per onderzoek meestal één voorziening toegewezen
- Soms meerdere voorzieningen nodig voor 1 probleem, bijv. rolstoel & drempelaanpassing
- Soms meerdere voorzieningen nodig voor meerdere problemen, bijv. BGG en vervoer

1

2

3

4

5

Bijlage 4. Definities doelgroepen WoonzorgWijzer

Bron: <http://infact.eu/images/PDF/WZ-Wijzer/WZ-wijzer%20-%201%20-%20beperkingenprofielen.pdf>
http://infact.eu/images/PDF/WZ-Wijzer/wz_wijzer_deelrapport_2_kwantificering.pdf

N.B. de WoonzorgWijzer gaat uit van mensen ouder dan 18 jaar, die deel uitmaken van een zelfstandig huishouden. Daarbinnen worden de volgende hoofdgroepen onderscheiden:

1. Mensen met een somatische aandoening en mobiliteitsbeperking;
2. Mensen met een licht verstandelijke beperking;
3. Mensen met een dementiële aandoening (psychogeriatrische problematiek);
4. Mensen met visuele beperking;
5. Mensen met auditieve beperking;
6. Mensen met psychische aandoeningen;
7. Mensen met een matig tot ernstige verstandelijke beperking;
8. Mensen met niet-aangeboren hersenletsel.

In onderstaande tabel geven we per doelgroep een omschrijving van de mensen/subgroepen waar deze uit is opgebouwd.

Doelgroep	Omschrijving
Somatische problematiek	Het betreft de de volgende groepen: 1. een groep met enkelvoudige somatische aandoeningen en mobiliteitsbeperkingen. 2. een groep met meervoudige somatische aandoeningen met mobiliteitsbeperking,

Doelgroep	Omschrijving
Mensen met een somatische aandoening en mobiliteitsbeperking	waarbij onderscheid kan worden gemaakt naar verschillende subgroepen. Voor alle groepen geldt dat de beperkingen – en de voor 'zelfstandig wonen' relevante condities – voortkomen uit de mobiliteitsbeperkingen.
LVB, SGLVB en VB Mensen met een licht verstandelijke beperking; Mensen met een sterk gedragsgestoord licht verstandelijke beperking. Mensen met een matig tot ernstige verstandelijke beperking;	Het betreft de volgende vier groepen: 1. Geen (acute) problematiek 2. Lichte problematiek: (m.n. sociale redzaamheid) 3. Matige problematiek: (naast sociale redzaamheid ook gedragsproblematiek) 4. Ernstige problematiek (naast sociale redzaamheid en gedragsproblematiek ook vaak verslaving, criminaliteit, psychiatrische en/ of SGLVB-problematiek (cliënten die Sterke Gedragsstoornissen hebben en die Licht Verstandelijk Beperkt zijn (SGLVB)). Voor de verdere kwantificering is gekeken naar de volgende kenmerken: 1. Groep 1: mensen met een IQ 70-85, maar grotendeels zelfredzaam. 2. Groep 2: alleen beperkingen sociale redzaamheid 3. Groep 3: problemen rond sociale redzaamheid én gedragsproblematiek met een indicatie voor zorg 4. Groep 4: mensen die thuis wonen met een intramurale indicatie LVB of SGLVB Voor de groep verstandelijk beperkten gaat het om mensen met een VG-indicatie die deel uitmaken van een zelfstandig huishouden.

1

2

3

4

5

1
2
3
4
5

Doelgroep	Omschrijving
Dementie Mensen met een dementiële aandoening (psychogeriatrische problematiek);	Het betreft de volgende groepen: 1. Mensen met beginnende problematiek - geen diagnose/indicatie 2. Lichte, meervoudige problematiek – diagnose; thuiswonend met een indicatie voor zorg 3. Matige, meervoudige problematiek – diagnose; thuiswonend met een indicatie voor zorg (vergelijkbaar met een zorgvraag op basis van een ZZP VVo3 of hoger)
Psychiatrische problemen Mensen met psychische aandoeningen	Het gaat om de volgende groepen mensen: 1. Lichte problematiek. Zij wonen zelfstandig met ambulante behandeling. Vooral stemmings-, persoonlijkheids- of dwangstoornissen met lichte beperkingen. 2. Lichte meervoudige langdurige problematiek. Mensen met een indicatie beschermd wonen die echter zelfstandig wonen met ambulante behandeling en begeleiding in het dagelijks leven. Men kan ook geclusterd of begeleid zelfstandig wonen. Dit betreft vooral veel stemmingsstoornissen, angststoornissen, persoonlijkheidsstoornissen, schizofrenie en verslaving.
NAH Mensen met niet-aangeboren hersenletsel.	Het gaat om de groep mensen die een beroerte hebben gehad en deel uit maken van een zelfstandig huishouden.
Zintuiglijk	Het gaat om mensen met een visuele of auditieve beperking. Daarbinnen betreft het de volgende groepen mensen (visueel):

Doelgroep	Omschrijving
Mensen met visuele beperking; Mensen met auditieve beperking;	a) Lichte problematiek, voldoende zelfredzaam: zowel blindgeborenen als mensen die later slechtziend zijn geworden maar goed getraind zijn in het omgaan met hun visuele beperking en de mogelijke hulpmiddelen. b) Matige problematiek: mensen die slechtziend zijn geworden en niet meer goed hebben leren omgaan met hulpmiddelen en blindgeborenen met lichte bijkomende problematiek. Zij zijn beperkt zelfredzaam. En auditief: Lichte problematiek: a) Zelfredzame slechthorenden (mensen waarbij het gehoorverlies relatief goed gecompenseerd wordt door het gebruik van een hoortoestel; er zijn wel praktische beperkingen maar verder is men volledig zelfredzaam). b) hoog opgeleide prelinguale doven (mensen die zich de Nederlandse taal goed eigen hebben gemaakt, zodat zij geschreven taal goed kunnen volgen, een baan hebben en zelfstandig functioneren). Matige problematiek: c) minder zelfredzame slechthorenden (problemen met gesproken taal in het dagelijks leven) d) middel tot laag opgeleide prelinguale doven (geen goede beheersing van Nederlandse taal) e) doofblind op (jong)volwassen leeftijd f) Postlinguale doven, waaronder plotsdoven

Bijlage 5. Toelichting op de prognose

De uitkomsten van de prognoses op basis van de bevolkingsontwikkeling en de trendanalyse liggen ver uit elkaar. We berekenen het gemiddelde van beide prognoses om een nauwkeuriger schatting van het aantal Wmo-meldingen te kunnen maken.

We kiezen ervoor om het gemiddelde te hanteren, omdat in de prognose op basis van de trendanalyse de effecten van veel van de ontwikkelingen die wij in deze rapportage beschrijven al zichtbaar zijn. Het is onzeker in welke mate deze effecten de komende jaren sterker terugkomen dan nu al het geval is. Ook constateren we dat op basis van de trendcijfers van de afgelopen jaren de groei van het aantal meldingen en toegekende voorzieningen wat stabiliseert en minder hard groeit dan in de eerste jaren na de decentralisatie. We verwachten dat de prognose op basis van de trendanalyse het maximum aantal Wmo-meldingen benadert.

Voor de prognose op basis van de bevolkingsontwikkeling verwachten we dat dit het minimum aantal Wmo-meldingen benadert.

Omdat we de prognose op basis van de demografische ontwikkeling als minimum veronderstellen en de prognose op basis van de retrospectieve trendanalyse als maximum kiezen we ervoor om een gemiddelde te berekenen. Door ook een gemiddelde te berekenen kunnen we de ontwikkelingen die van invloed zijn op het aantal Wmo-meldingen beter toespitsen op de prognoses. Hierdoor kunnen we gericht een raming geven van het aantal meldingen.

De ontwikkelingen die van invloed zijn op het aantal Wmo-meldingen zorgen in algemene zin voor een toename van het aantal Wmo-

meldingen. In onze raming gaan we er vanuit dat het aantal Wmo-meldingen daardoor boven het berekende gemiddelde uitkomt.

Omdat we de prognose op basis van de retrospectieve trendanalyse als maximum hanteren komt onze raming uit tussen het gemiddelde en het maximum. Voor de volledigheid hebben we tabel 15 toegevoegd.

Bovenstaande redenering volgend komen we dus bijvoorbeeld voor het jaartal 2019, voor de gemeente Haarlem uit tussen de 4.700 meldingen (het afgeronde berekende gemiddelde) en 5.020 (het afgeronde berekend maximum (o.b.v. de retrospectieve trendanalyse)).

	Haarlem	Zandvoort
2019	4.700 – 5.020 (100%)	480 – 500 (100%)
2021	5.500 – 6.450 (+17%; + 28%)	550 – 630 (+15%; + 26%)
2023	6.330 – 7.880 (+35%; + 57%)	610 – 750 (+27%; + 50%)

Tabel 15. De ontwikkeling van het aantal Wmo-meldingen uitgesplitst naar Haarlem en Zandvoort in absolute aantallen en in percentage ten opzichte van 2019.

Bijlage 6. Tabellen prognose per Wmo-voorziening

Ambulante begeleiding

	Prognose ontwikkeling groepen kwetsbare inwoners		Prognose retrospectieve trendanalyse (2015-2018)		Gemiddelde van beide prognoses	
	Haarlem	Zandvoort	Haarlem	Zandvoort	Haarlem	Zandvoort
2019	100%	100%	100%	100%	100%	100%
2021	104%	102%	145%	145%	126%	125%
2023	107%	103%	167%	191%	140%	152%

Tabel 7. De ontwikkeling van het aantal toegekende voorzieningen voor ambulante begeleiding per jaar, uitgesplitst naar Haarlem en Zandvoort.

Dagbesteding

	Prognose ontwikkeling groepen kwetsbare inwoners		Prognose retrospectieve trendanalyse (2015-2018)		Gemiddelde van beide prognoses	
	Haarlem	Zandvoort	Haarlem	Zandvoort	Haarlem	Zandvoort
2019	100%	100%	100%	100%	100%	100%
2021	103%	106%	103%	79%	104%	90%
2023	107%	106%	105%	58%	107%	81%

Tabel 8. De ontwikkeling van het aantal toegekende voorzieningen voor dagbesteding per jaar, uitgesplitst naar Haarlem en Zandvoort.

Beschermd wonen

	Prognose ontwikkeling groepen kwetsbare inwoners		Prognose retrospectieve trendanalyse (2015-2018)		Gemiddelde van beide prognoses	
	Haarlem	Zandvoort	Haarlem	Zandvoort	Haarlem	Zandvoort
2019	100%	-	100%	-	100%	-
2021	102%	-	131%	-	118%	-
2023	105%	-	163%	-	136%	-

Tabel 9. De ontwikkeling van het aantal toegekende voorzieningen voor beschermd wonen per jaar, uitgesplitst naar Haarlem en Zandvoort.

Huishoudelijke ondersteuning

	Prognose ontwikkeling groepen kwetsbare inwoners		Prognose retrospectieve trendanalyse (2015-2018)		Gemiddelde van beide prognose	
	Haarlem	Zandvoort	Haarlem	Zandvoort	Haarlem	Zandvoort
2019	100%	100%	100%	100%	100%	100%
2021	106%	102%	135%	131%	122%	118%
2023	111%	104%	170%	163%	143%	137%

Tabel 10. De ontwikkeling van het aantal toegekende voorzieningen voor huishoudelijke ondersteuning per jaar, uitgesplitst naar Haarlem en Zandvoort.

Woonvoorzieningen

	Prognose ontwikkeling groepen kwetsbare inwoners		Prognose retrospectieve trendanalyse (2015-2018)		Gemiddelde van beide prognose	
	Haarlem	Zandvoort	Haarlem	Zandvoort	Haarlem	Zandvoort
2019	100%	100%	100%	100%	100%	100%
2021	106%	102%	118%	143%	112%	124%
2023	111%	103%	137%	157%	125%	132%

Tabel 11. De ontwikkeling van het aantal toegekende voorzieningen voor woonvoorzieningen per jaar, uitgesplitst naar Haarlem en Zandvoort.

Vervoersvoorzieningen

	Prognose ontwikkeling groepen kwetsbare inwoners		Prognose retrospectieve trendanalyse (2015-2018)		Gemiddelde van beide prognose	
	Haarlem	Zandvoort	Haarlem	Zandvoort	Haarlem	Zandvoort
2019	100%	100%	100%	100%	100%	100%
2021	105%	102%	128%	124%	118%	114%
2023	110%	104%	156%	148%	135%	128%

Tabel 12. De ontwikkeling van het aantal toegekende voorzieningen voor vervoersvoorzieningen per jaar, uitgesplitst naar Haarlem en Zandvoort.

Rolstoelvoorzieningen

	Prognose ontwikkeling groepen kwetsbare inwoners		Prognose retrospectieve trendanalyse (2015-2018)		Gemiddelde van beide prognose	
	Haarlem	Zandvoort	Haarlem	Zandvoort	Haarlem	Zandvoort
2019	100%	100%	100%	100%	100%	100%
2021	105%	100%	117%	107%	112%	104%
2023	111%	105%	134%	114%	123%	108%

Tabel 13. De ontwikkeling van het aantal toegekende rolstoelvoorzieningen per jaar en uitgesplitst naar Haarlem en Zandvoort.